

Porvoon kaupunki

Talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2017-2019

Kaupunginvaltuusto 9.11.2016

Sisältö

<u>1. Kaupunginjohtajan katsaus</u>	sivu 3
<u>2. Yleisperustelut</u>	4
2.1 Yleinen taloudellinen tilanne	4
2.2 Kuntatalous	4
2.3 Kaupungin toimintaympäristö	5
2.4 Kaupungin talous	7
2.5 Talousarvion ja taloussuunnitelman perustelut	8
2.6 Verotulot ja valtionosuudet	9
2.7 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto	13
2.8 Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma	14
2.9 Kilpailukyky sopimus kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä	15
<u>3. Talousarvion sitovuus</u>	16
<u>4. Henkilöstösuunnitelma</u>	17
<u>5. Toimialakohtaiset perustelut</u>	19
5.1 Konsernihallinto	19
5.2 Sosiaali- ja terveystoimi	24
5.3 Sivistystoimi	28
5.4 Itä-Uudenmaan Pelastuslaitos	33
<u>6. Tuloslaskelma</u>	34
<u>7. Investoinnit</u>	35
<u>8. Rahoituslaskelma</u>	38
<u>9. Liikelaitokset</u>	39
<u>10. Kuntakonserni</u>	40

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupungin perustehtävänä on edistää asukkaidensa ja ympäristön hyvinvointia sekä yritysten kilpailukykyä alueellaan. Kaupungin strategian tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia ja niitä toteutetaan myös talousarviovuonna 2017. Uuden kaupunginvaltuuston toimikauden alkaessa ja ulkoisten muospaineiden voimistuessa aloitetaan uuden kaupunkistrategian valmistelu. Kaupungin tuleva rooli hyvinvointipalvelujen tuottajana ja riittävien taloudellisten-toiminnallisten resurssien turvaaminen asettuvat uudessa strategiatarkastelussa keskiöön.

Vuoden 2017 talousarvio lähtee toiminnallisesti vakiintuneista lähtökohdista varautuen samalla lähivuosien merkittäviin rakenteellisiin muutoksiin. Rakenteellisia muutoksia pyritään edistämään sekä kansallisista että paikallisista lähtökohdista ottaen huomioon niin kuntalaisnäkökulma, henkilöstön työhyvinvointi kuin myös kestävä talous. Keskeisenä välineenä tässä työssä on kaupungin tuleva palveluverkko. Tärkeää on, että kaupunki kykenee tekemään palveluverkosta oikeaan tilannekuvaan perustuvan ja vastuullisen päätöksen, jota voidaan toteuttaa pitkäjänteisesti 2020-luvulla.

Talousarviovuonna jatketaan yhtä kaupungin historian merkittävintä yhtäaikaista investointikokonaisuutta koulu- ja päiväkotiloihin. Investoinnit on jaksotettu usealle vuodelle, ja niiden yhteenlaskettu arvo nousee selvästi yli 100 miljoonaan euroon. Investoinneilla ja sitä seuraavalla velkaantumisella on suuri merkitys kaupungin talouden kestävyysnäkökulmalta. Investoinnit on kuitenkin samanaikaisesti huomioitava merkittävänä panostuksena moderneihin ja uusia mahdollisuuksia tarjoaviin oppimisympäristöihin. Nämä mahdollisuudet tulee käyttää täysimääräisesti hyödyksi tulevina vuosina.

Kaupungin vuosikate on talousarviovuonna arviolta 18,7 miljoonaa ja nettoinvestoinnit 48,6 miljoonaa euroa. Rahoitusvaje on noin 30 miljoonaa ja kaupunki tulee velkaantumaan huomattavasti myös seuraavat taloussuunnitelmavuodet 2018 ja 2019. Kaupungin nettoinvestoinnit laskevat noin 20 miljoonan euron poistotasoa vastaavalle uralle arviolta vasta seuraavan vuosikymmenen alussa.

Kaupungin toimintamenot ovat talousarviovuonna noin 347 miljoonaa euroa ja toimintatulot 97 miljoonaa euroa. Kokonaisverotulot on arvioitu 219 miljoonaksi, joka on noin 2 prosenttia heikompi kuin vuoden 2016 vastaava verotuloarvio. Sekä toimintamenoihin että verotuloihin vaikuttaa olennaisesti ns. kilpailukykykysymyksen täytäntöönpano talousarviovuoden aikana.

Lähes puolet kaupungin menoista käytetään sosiaali- ja terveystalouden palveluihin ja kolmasosa opetus-, varhaiskasvatus- sekä vapaa-aika ja kulttuuripalveluihin. Valtioneuvoston esittämän maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jälkeen tilanne muuttuu olennaisesti kaupungin nykyisten toimintojen, henkilöstön ja talouden osalta. Merkittävä osa verotuloista ja toiminnasta on suunniteltu siirrettäväksi vuonna 2019 uudelle maakuntahallinnolle. Tällöin kasvavaksi haasteeksi muodostuu jäljelle jäävän kaupunkiorganisaation taloudellisen pohjan pitkän aikavälin kestävyys.

2. Yleisperustelut

2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Talouden kasvu on ollut viime vuosina nollan tuntumassa tai hieman miinusmerkkinen. Kesällä vienti heikkeni lähes kaikkiin tärkeimpiin Suomen kauppakumppanimaihin. Yksityinen kulutus ja rakentaminen ovat kuitenkin kasvaneet. Talouden kääntymisestä kasvu-uralle on merkkejä etenkin, jos maailmantalous elpyy. Kansantuotteen ennakoitu kasvu on tänä ja ensi vuonna noin prosentin tasolla. Kokonaistuotanto pysyy kuitenkin vielä pitkään vuoden 2008 tason alapuolella. Kiky-sopimus helpottanee viennin kilpailukykyongelmaa, mutta vaikutukset näkyvät vasta lähivuosina.

Suomen julkinen talous on ollut syvästi alijäämäinen jo 7 vuotta. Talous pysyy alijäämäisenä myös lähivuosina, sillä talouden hidas kasvu ei tuota tarpeeksi verotuloja rahoittamaan julkisia menoja. Julkiset menot kasvavat myös, kun väestö ikääntyy. Julkinen velka suhteessa kokonaistuotantoon ylitti viime vuonna 60 prosentin viitearvon ja velkasuhde jatkaa kasvuaan. Valtion velkaantuminen jatkuu runsaan 5 miljardin euron vauhdilla.

Elokuun työttömyysaste oli 7,2 prosenttia, mikä oli noin prosenttiyksikön parempi kuin vuosi sitten. Työllisiä oli keskimäärin saman verran kuin edellisvuoden elokuussa. Nuorten työttömyysaste helpotti, mutta oli edelleen noin 12 prosenttia. Porvoossa työttömyysaste oli muuta maata korkeampi eli 10,3 prosenttia, mikä oli yhtä suuri kuin vuosi sitten. Työttömyysasteen ennustetaan pysyvän 9 prosentin tuntumassa lähivuosina.

Kuluttajahinnat nousivat puoli prosenttia viime vuoden heinäkuusta. Euroalueella hintojen nousu oli vielä vähäisempää, minkä vuoksi deflaation riski on yhä huolenaiheena. Kuntatalouden hintaindeksi kasvoi noin prosentin edellisvuodesta. Inflaatioennuste on noin prosentti vuosina 2017 ja 2018.

Euroopan keskuspankki tulee pitämään ohjaukskorot poikkeuksellisen matalina. Lyhyet korot pysyvät negatiivisina vuoteen 2018 asti, jolloin korkojen ennakoidaan nousevan vain niukasti positiivisiksi.

2.2 Kuntatalous

Kuntien liiketoiminnan yhtiöittämisvelvoite vaikutti merkittävästi vuosien 2014 ja 2015 kuntatalouslukuihin. Vuonna 2015 kuntien tilinpäätösten toimintakulut laskivat noin prosentin, mutta ilman yhtiöittämiä kulut olisivat nousseet noin prosentin. Henkilöstökulujen sopeutus vähensi kuluja, ja työmarkkinatuen kuntaosuus puolestaan lisäsi niitä. Toimintatuotot laskivat 10 prosenttia, mutta ilman yhtiöittämiä lasku olisi ollut prosentin.

Kuntasektorin kunnallisverotulot kasvoivat 1,9 prosenttia ja yhteisöverotulot 12 prosenttia. Kunnallisverotulojen kasvua selittää tuloveroprosentin nosto lähes sadassa kunnassa. Yhteisöverotulojen kuntaosuutta korotettiin, jonka tavoitteena oli kompensoida noin puolet työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta. Valtionosuudet pysyivät edellisvuoden tasolla laskentatekijöissä tapahtuneiden muutosten vuoksi. Valtionosuuksiin tehtiin ylimääräinen leikkaus. Lisäksi hyöty kuntien mahdollisuudesta korottaa maksuja ja taksoja imuroitiin pois vähentämällä valtionosuuksia.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate oli lähes 2 mrd. euroa, mikä oli 348 euroa asukasta kohti. Kuntasektorin tilikauden tulos oli lievästi positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirta oli kuitenkin 0,8 mrd. euroa alijäämäinen, sillä nettoinvestoinnit olivat 3,4 mrd. euroa.

Kuntien lainakanta kasvoi noin 0,8 mrd. euroa 15,5 mrd. euroon. Kuntayhtymien lainat olivat lähes 2 mrd. euroa. Kuntien lainamäärä asukasta kohden oli 2835 euroa ja kuntakonserneissa 5978 euroa.

2.3 Kaupungin toimintaympäristö

Väestö

Porvoossa oli vuoden 2015 lopussa 49 928 asukasta. Väkiluku kasvoi 200 hengellä eli 0,4 prosenttia. Kaupungin väkiluku kasvaa maahanmuuton ja syntyneiden enemmyyden vuoksi. Kuntien välinen nettomuutto vaihtelee vuosittain. Kaupungin asukasluku ylitti 50 000 henkilön rajan jo kesällä 2015, mutta laski vuoden loppua kohden.

Porvoon väestön nykyinen ikärakenne muuttuu. Väestö ikääntyy kaikissa kunnissa ja myös Porvoossa. Tulevaisuudessa yhä suurempi osa väestöstä kuuluu yli 65 – vuotiaisiin. Työikäisen väestön suhteellinen osuus koko väestöstä supistuu vastaavasti. Myös työikäisen väestön absoluuttinen kokonaismäärä laskee asukasluvun kasvusta huolimatta. Lasten ja nuorten alle 15- vuotiaiden osuus pysyy lähes muuttumattomana.

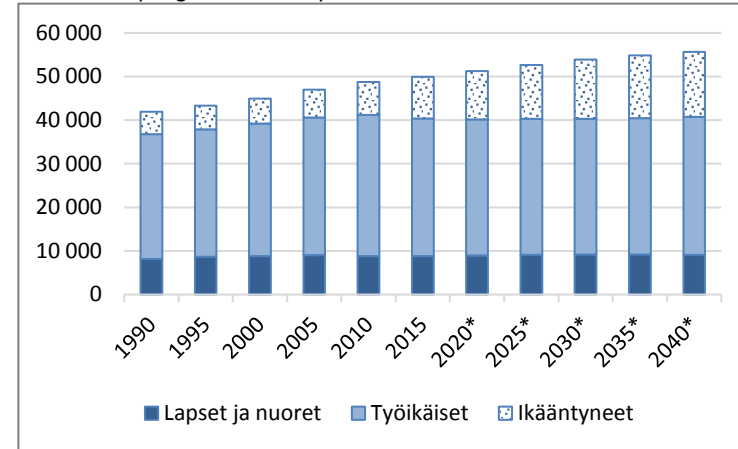
Porvoossa alle 15 -vuotiaiden osuus koko väestöstä on suurempi kuin maassa keskimäärin ja yli 65 -vuotiaiden osuus pienempi kuin maassa keskimäärin. Väestöennusteen mukaan väkiluku kasvaa vuoteen 2025 mennessä noin 2700 hengellä.

Väestön ikärakennemuutoksia kuvataan taloudellisen ja väestöllisen huoltosuhteen avulla. Taloudellinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta työllisten sekä työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien välisenä suhteena. Taloudellinen huoltosuhteen suhdeluku on heikentynyt merkittävästi viime vuosina. Vuoden 2014 lopussa koko maan suhdeluku oli 140,6 ja vuonna 2010 luku oli 131,1. Vuonna 2014 Porvoossa oli sataa työssäkävää kohden 123,6 ei-työssä käyvää.

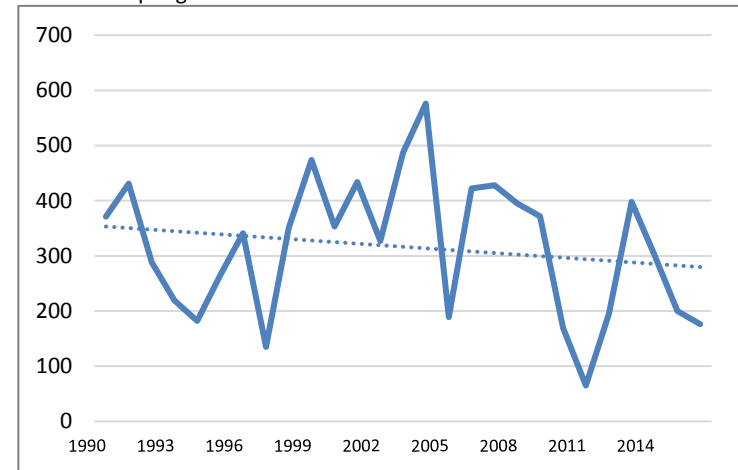
Väestöllinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa väestörakennetta eri ikäryhmien välisen suhteiden avulla. Väestöllinen huoltosuhde esitetään vanhusten ja lasten osuutena työikäisestä väestöstä. Vuonna 2014 sataa työikäistä kohden Suomessa oli 55,8 ei-työikäistä. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria. Porvoossa väestöllinen huoltosuhde on ollut pitkään alle 50. Suhdeluku on lähtenyt nousuun vuonna 2010. Vuonna 2015 Porvoon huoltosuhde on 58,3, kun se vuonna 2010 oli 50,7.

Tilastokeskus on laatinut kunnittaisen ennusteen väestöllisen huoltosuhteen kehityksestä vuoteen 2040 asti. Ennusteen mukaan Porvoossa väestöllinen huoltosuhde heikkenee keskimäärin yhdellä pisteluvulla joka vuosi vuodesta 2010 vuoteen 2035, jolloin huoltosuhteen suhdeluku on 75.

Kuvio 1. Kaupungin väestö ikäryhmittäin

Kuvio 2. Kaupungin väkiluvun kasvu vuosittain

Tulot ja työpaikat

Porvoon asukaskohtaiset verotettavat tulot ovat noin 2000 euroa korkeammat kuin maassa keskimäärin, mutta noin 2000 euroa matalammat kuin Uudellamaalla keskimäärin. Viimeksi vahvistetussa verotuksessa eli vuonna 2014 kunnallisverotuksessa verotettavat asukaskohtaiset tulot olivat Porvoossa 19 024 euroa. Porvoon verotettavat tulot asukasta kohti olivat maan 15. suurimmat. Vuoden 2014 maksuunpannut kunnallisverot olivat 3 662 euroa asukasta kohti.

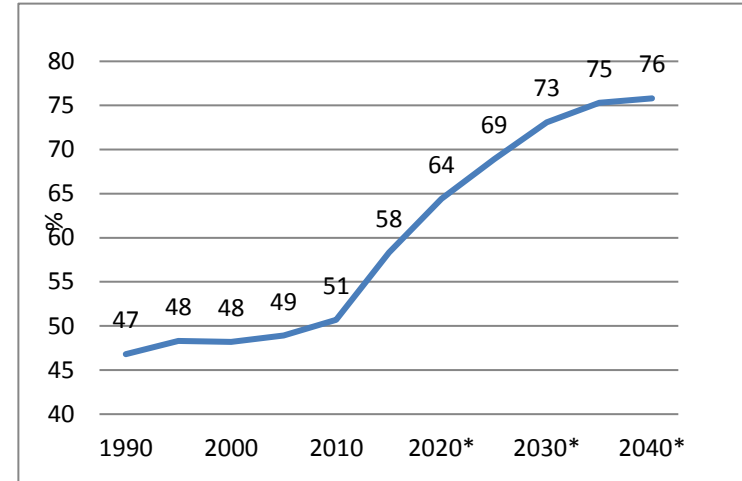
Valtionosuuksiin sisältyvä verotuloihin perustuva tasaus leikkaa kaupungin valtionosuuksia voimakkaasti. Kaupungin verorahoitus eli verot ja valtionosuudet yhteensä olivat 5 224 euroa asukasta kohti, kun koko maan keskiarvo oli 5 370 euroa asukasta kohti. Kaupunki jää siis koko verorahoituksella mitattuna koko kuntakentän keskiarvon alapuolelle. Euroiksi muutettuna kaupungin verotulot ja valtionosuudet ovat noin 7,3 miljoonaa euroa pienemmät kuin muissa samankokoisissa kunnissa keskimäärin.

Porvoon työpaikkarakenne on palvelu- ja jalostusvaltainen. Palvelujen osuus on 65 prosenttia ja jalostuksen osuus on 32 prosenttia. Maa- ja metsätalouden osuus on vain 1,5 prosenttia.

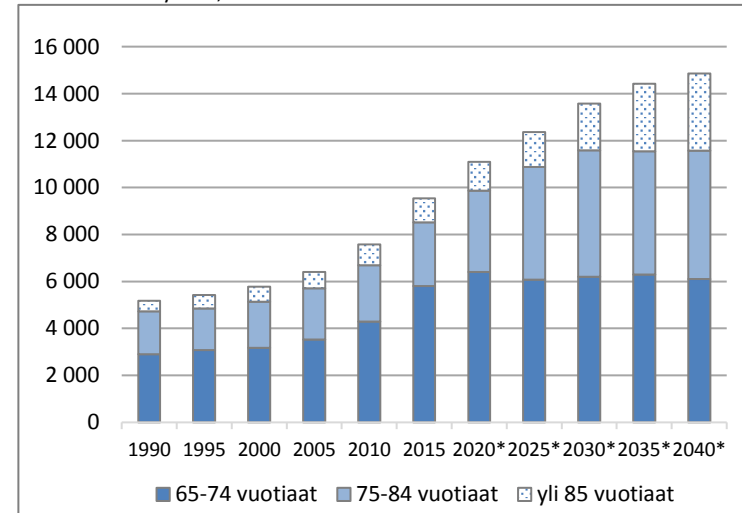
Porvoon työpaikkaomavaraisuus on yli 90 prosenttia. Työssäkäyvien lukumäärä on noin 22 200 henkeä. Tästä Porvoossa työssä käyviä on 65 prosenttia ja muissa kunnissa työssäkäyviä 35 prosenttia. Porvoosta muissa kunnissa työssä käyviä on lähes 8 000 henkilöä, joista suurin osa käy työssä pääkaupunkiseudulla. Lähikunnista Porvoossa työssä käyviä on noin 6 000 henkilöä.

Porvoon työttömyystilanne on heikentynyt laskusuhdanteen pitkittymisen vuoksi. Kaupungin työttömyysaste oli elokuussa 10,3 prosenttia.

Kuvio 3. Väestöllinen huoltosuhde

Kuvio 4. Ikääntyneet, Porvo

2.4 Kaupungin talous

Vuoden 2015 tilinpäätös oli 0,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupungin käyttötalouden tulot kasvoivat 3 prosenttia ja menot 1,2 prosenttia. Hyvän tulokehityksen ja maltillisen menokehityksen ansiosta toimintakate heikkeni vain 2 miljoonaa euroa. Verorahoitus kasvoi 8 miljoonaa euroa. Tästä verotulot kasvoivat 11 miljoonaa euroa, mutta valtionosuudet laskivat 3 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate oli 23 miljoonaa euroa ja ilman liikelaitoksia 18 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuuden poistojen jälkeen tilikauden tulos oli vain lievästi negatiivinen. Taseen kertynyttä ylijäämää jouduttiin kuitenkin purkamaan ylimääräisellä 1,8 miljoonan erällä, joka aiheutui Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän päätöksestä nollata kaupungin sijoittamia peruspääomarahastoja.

Nettoinvestoinnit olivat 15 miljoonaa euroa ja liikelaitoksen mukaan lukien 20 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 3,6 miljoonaa euroa ja viideltä edelliseltä vuodelta yhteensä 24 miljoonaa euroa. Kaupungin talous oli tilikaudella tasapainossa, sillä vuosikatella voitiin rahoittaa 115 prosenttia nettoinvestoinneista ja 96 prosenttia poistoista.

Kaupungin lainamäärä laski vajaalla miljoonalla eurolla. Kokonaislainamäärä oli 115 miljoonaa euroa, joka on 2305 euroa asukasta kohti. Kuntien keskimääräinen velkamäärä oli 2835 euroa asukasta kohti, joka on yli 500 euroa enemmän. Kaupungin kassavarat olivat vuoden päättyessä 25 miljoonaa euroa, mikä vastaa 26 päivän maksuvalmiutta.

Kaupungin tunnusluvut paranivat tilikaudella. Lainanhoitokate nousi lainamäärän laskun ja tulorahoituksen kohentumisen ansiosta. Suhteellinen velkaantuneisuus eli vieraan pääoman osuus koko vuoden tulorahoituksesta on ollut jo kolme vuotta alle 50 prosentin tavoitetason. Taseen omavaraisuusaste eli oman pääoman osuus koko pääomasta jäi 50 prosentin tavoitetason alapuolelle.

Kaupungin talouden suurimmat haasteet ovat rakennuskannan sisäilmaongelmien kärjistyminen lukuisiin rakennuksiin samanaikaisesti ja niistä johtuva mittava korjaus- ja uudisrakentamistarve, jonka rahoittaminen johtaa kaupungin nopeaan velkaantumiseen.

Vaikka kaupungin tilivuoden 2015 tulos oli tasapainossa, sillä ei kuitenkaan voitu maksaa aikaisempia investointeja varten nostettuja lainoja eikä kaupungin taseeseen kertyneitä ylijäämiä voitu vahvistaa. Varautuminen uusiin mittaviin investointeihin edellyttäisi merkittävästi verorahoituksen kasvattamista sekä käyttötalouden kustannustason alentamista.

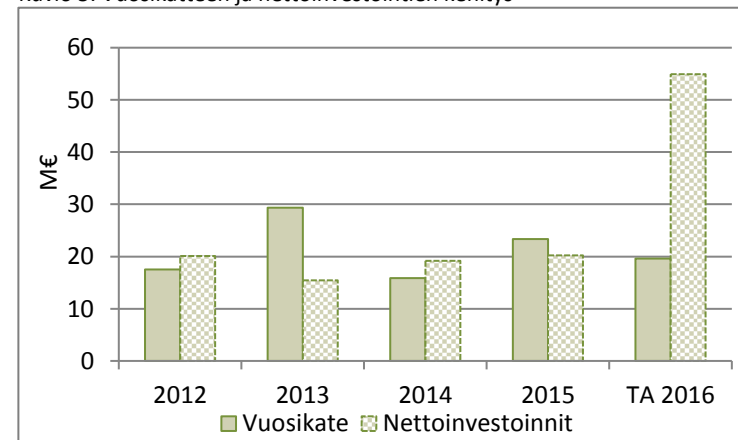
Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on laajentunut aluehallinto- ja maakuntauudistukseksi. Uudistuksen toteutuksen jälkeen noin puolet kaupungin talousarviosta siirtyi maakunnan hoidettavaksi. Uudistuksen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ovat vielä avoimia. Uusien maakuntien toiminnan on määrä käynnistyä 1.1.2019 eli taloussuunnitelman kolmantena vuonna.

Talousarvio on kuitenkin laadittu oletuksella, että toiminta jatkuu ennallaan, koska maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntö on vielä luonnosvaiheessa eikä uudistusta ohjaavaa lainsäädäntöä ole vahvistettu miltään osin.

Taulukko 1. Tilinpäätökset 2012-2015, liikelaitokset sisältyvät lukuihin

	TP 2012 1 000 €	TP 2013 1 000 €	TP 2014 1 000 €	TP 2015 1 000 €
Toimintakate	-226 426	-232 635	-244 602	-246 370
Verotulot	193 795	209 769	210 347	221 842
Valtionosuudet	50 582	52 016	49 449	46 652
Rahoituserät	-444	211	669	1 206
Vuosikate	17 507	29 361	15 863	23 330
Poistot ja tilinpäätöserät	-22 911	-31 034	-22 671	-23 512
Tilikauden alijäämä	-5 404	-1 673	-6 808	-182
Nettoinvestoinnit	20 093	15 463	19 180	20 223
Investointien tulorahoitus	-2 586	13 897	-3 317	3 107
Edellisten vuosien kertynyt ylijäämä	54 250	52 576	45 769	43 775

Kuvio 5. Vuosikatteen ja nettoinvestointien kehitys

2.5 Talousarvion ja taloussuunnitelman perustelut

Talousarvio ja taloussuunnitelma kuntalaissa

Uusi kuntalaki on tullut voimaan 1.5.2015. Uuden lain taloutta koskevassa luvussa on tiukennettu alijäämän kattamista koskevia säännöksiä. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä. Kuntastrategian toteuttamista ja konserninäkökulmaa on vahvistettu kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnassa.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talousarvion ja taloussuunnitelman sisältö

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion yleisperusteluihin sisältyy yleisen talouden, kuntatalouden sekä kaupungin talouden ja toimintaympäristön kehitys. Käyttötalousosa sisältää varsinaisen toiminnan toimialakohtaisen talousarvion ja -suunnitelman perusteluineen. Toimialojen suunnitelmat esitetään tehtäväalueittain sisältäen myös toiminnan tavoitteet ja tunnuslukutaulukot. Tuloslaskelmaosassa esitetään varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verorahoitus ja muu rahoitus sekä poistot. Investointiosassa esitetään kaupungin investointimenot ja investointien rahoitusosuudet. Rahoitusosaan siirretään tuloslaskelman ja investointien rahavirrat sekä esitetään rahoituksen rahavirta.

Kaupungin taloussuunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi. Investointisuunnitelma laaditaan seitsemäksi vuodeksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvion laatimisen lähtökohdat

Talousarvion laatimishjeet ja talousarviokehys muodostavat puitteet toimialojen talousarviovalmistelulle. Talousarviokehyksessä on otettu huomioon toiminnan muutokset, kustannuskehitys, investointitarpeet ja verorahoituksen taso. Toimialat voivat painottaa eri tehtäviä tarpeen mukaan. Kehys on kuitenkin yläraja, jonka puitteissa toimialan talousarvioehdotus tulee laatia.

Kaupunginhallitus hyväksyi 6.6.2016 § 174 talousarvion ja taloussuunnitelman laatimishjeet sekä talousarviokehksen toimialoille.

Toimialat jakavat kehyksensä tehtäväalueille ja tarvittaessa edelleen tuloksiköille ja kustannuspaikoille. Menettelyllä on tarkoitus varmistaa, että toimialojen talousarvioehdotukset pysyvät annetun kehyksen sisällä.

Talousarviokehyksessä on huomioitu sisäisen vuokran uudet määräytymisperusteet ja perustoimeentulon maksatuksen siirto Kelalle. Siirtymävaiheessa kaupungin kustannukset kasvavat Kelan hallintokuluilla, mutta jatkossa perustoimeentulotuen käytön ennakoidaan kasvavan jopa merkittävästi, mikä lisää vastaavasti kaupungin maksuvelvoitetta. Maahanmuuttajien valmistavan opetukseen ja kotouttamiseen varattiin miljoona euroa sivistystoimeen ja rahoitustuloksi opetukseen myönnettävä valtionosuus. Sosiaali- ja terveystoimessa vammaispalvelujen, perhe- ja avohuollon, työmarkkinatuen ja tarveharkintaisen toimeentulotuen kustannusten kasvuun varattiin 3 miljoonaa euroa.

Kilpailukykysovimuksen vaikutukset eivät olleet tiedossa talousarviokehysvaiheessa ja siksi ne on huomioitu vasta kaupunginjohtajan esityksessä.

2.6 Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta, kiinteistöverosta ja osuudesta yhteisöveron tuottoon. Verorahoitukseen luetaan edellisten lisäksi valtionosuudet.

Kunnan päätösvalta koskee kunnallisveroa ja kiinteistöveroa, joiden verokannat päätetään vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä. Myös koiraveron suuruus on kunnan päätettävissä. Kaupunki on päättänyt luopua koiraveron kantamisesta vuodesta 2001 lukien.

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuotto määräytyy luonnollisen henkilön ja kuolinpesän ansiotulon perusteella. Kaupunginvaltuusto päättää vuosittain sovellettavasta tuloveroprosentista. Veron perimisestä huolehtii verohallinto.

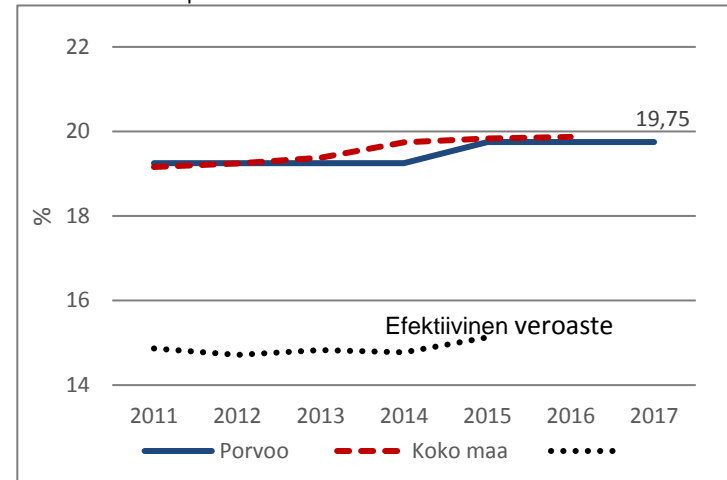
Vuoden 2016 kunnallisverotuksen tuloveroprosentti on 19,75 prosenttia. Tuloveroprosenttia korotettiin 0,5 prosenttiyksiköllä viimeksi vuodeksi 2015. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti vuonna 2016 on 19,87 prosenttia ja Uudellamaalla prosenttiyksikön pienempi eli 18,86 prosenttia.

Erilaisten vähennysten vuoksi kunnan tuloveroprosentti (nimellinen veroaste) on korkeampi kuin efektiivinen veroaste eli todellisuudessa maksettujen verojen osuus veronalaisesta tulosta. Porvoossa efektiivinen veroaste oli viime vuonna 15,13 prosenttia. Tuloveroprosentin ja efektiivisen veroasteen välinen ero on Porvoossa 4,6 prosenttiyksikköä. Kunnallisverotuksessa tehtävien vähennysten määrä on riippuvainen veronmaksajan tulotasosta. Vähennykset painottuvat alemmille tulotasoille, jolloin myös efektiivinen veroaste on matalampi. Kaupungin efektiivinen veroaste on pysynyt kuluneen kymmenen vuoden jakson lähes samana tuloveroprosentin korotuksesta huolimatta, sillä kunnallisverotuksen verovähennykset ovat nousseet vuosittain. Vuonna 2015 koko maan efektiivinen veroaste oli 14,89 prosenttia.

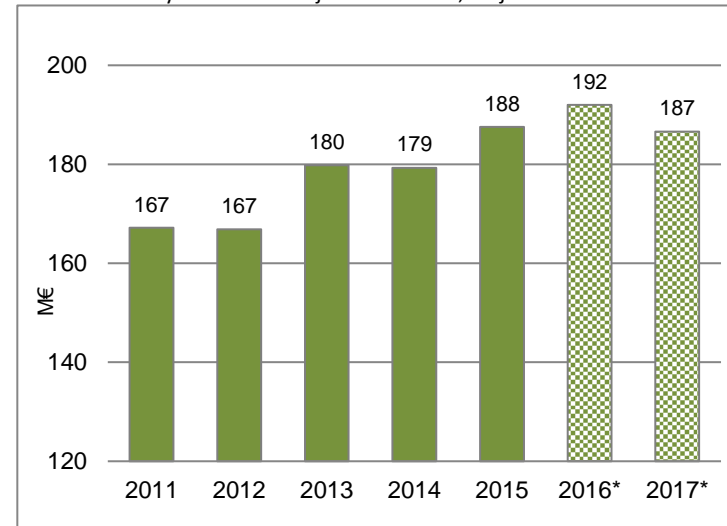
Kunnallisveron vuosituotto oli viime vuonna 188 miljoonaa euroa. Kuluvaan vuoteen verokerätyksiä nousee 192 miljoonaan euroon. Lukuun sisältyy oikaisutilityksiä vuodelta 2015 runsaat 3 miljoonaa euroa. Kilpailukykysojimus vähentää vuonna 2017 kunnallisverotuloja kasvavien verovähennysten ja palkan alennusten vuoksi noin 6 miljoonaa euroa.

Kunnallisverotuksen tuloveroprosentti on kaupunginjohtajan ehdotuksessa kuluvaan vuoteen tasolla 19,75 prosentissa. Kunnallisveron tuottoarvio vuodeksi 2017 on 186,6 miljoonaa euroa.

Kuvio 6. Tuloveroprosentit

Kuvio 7. Tilitetty kunnallisvero ja tuottoarviot, milj. euroa

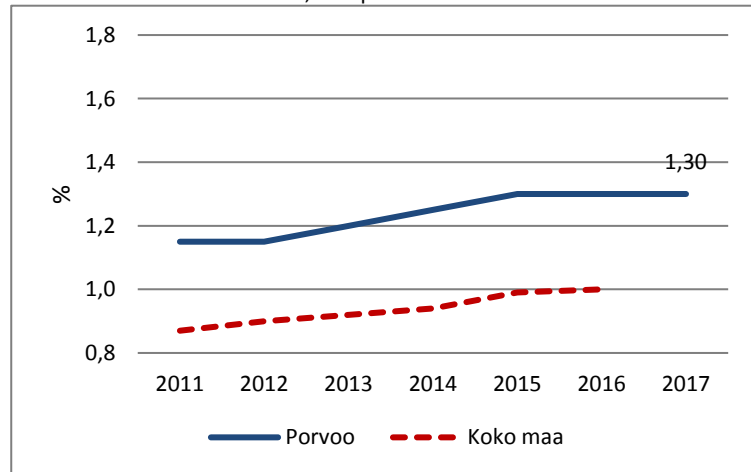
Kiinteistövero

Kiinteistövero on vuosittain maksettava, kiinteistön omistukseen perustuva vero. Kiinteistövero koskee kaikkia kiinteistöjä lukuun ottamatta metsiä, maatalousmaita ja eräitä yleisiä alueita. Kiinteistövero maksetaan kiinteistön sijaintikunnalle. Vero on kaupunginvaltuuston vahvistamien prosenttien mukainen määrä kiinteistön verotusarvosta. Veron perimisestä huolehtii verohallinto.

Kiinteistöveroprosenteille on kiinteistöverolaissa säädetty ylä- ja alarajat. Kunnat voivat valita veroprosentit lain määrittämän vaihteluvälin rajoissa. Yleinen kiinteistövero peritään asuin- ja liiketonteista sekä liikerakennuksista. Asuinrakennusten kiinteistövero peritään asuinkäytössä olevista rakennuksista.

Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 0,93 - 1,80 prosenttia ja vakituisten asuinrakennusten vaihteluväli on 0,41 - 0,90 prosenttia. Muun kuin asuinrakennuksen eli pääasiassa vapaa-aajan rakennuksen kiinteistövero voi olla enintään 1,00 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti.

Kuvio 8. Yleinen kiinteistövero, veroprosentit

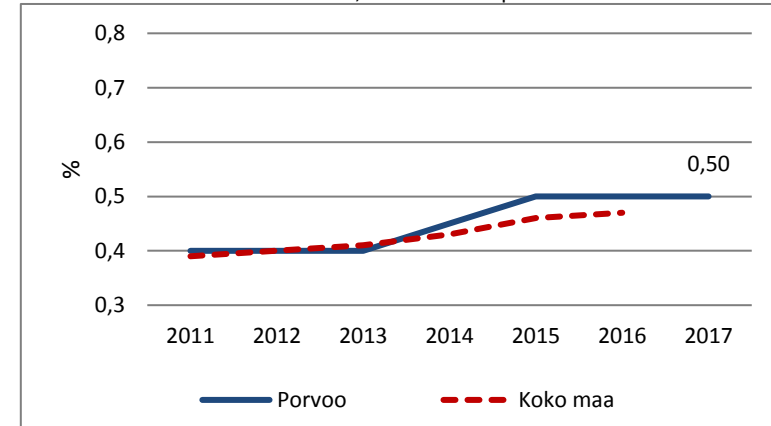

Yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentin alarajaksi voidaan määrätä 0,00. Kaupunki ei ole määrännyt kiinteistöveroa yleishyödyllisille yhteisöille.

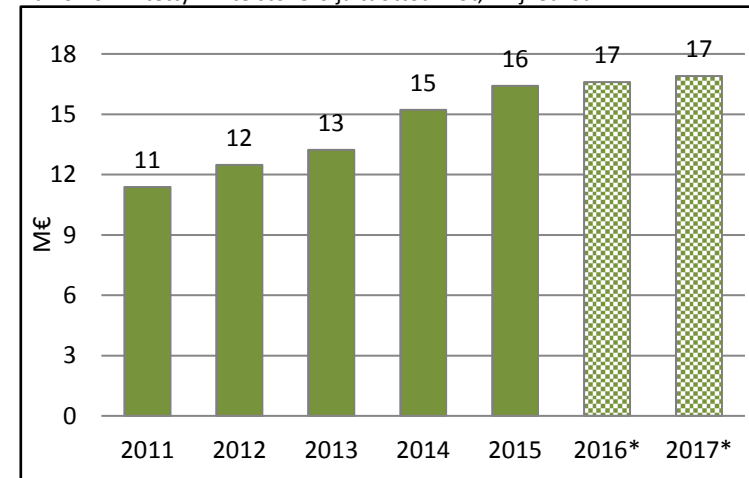
Voimalaitosrakennuksen ja -rakennelman kiinteistöveroprosentin enimmäismäärä on 3,10 prosenttia. Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentin enimmäismäärä on 4,0 prosenttia.

Kiinteistöveron tuottoarvio vuodeksi 2017 on 16,9 miljoonaa euroa.

Kuvio 9. Vakituinen asuinrakennus, kiinteistöveroprosentit

Kuvio 10. Tilitetty kiinteistövero ja tuottoarviot, milj. euroa

Osuus yhteisöveron tuotosta

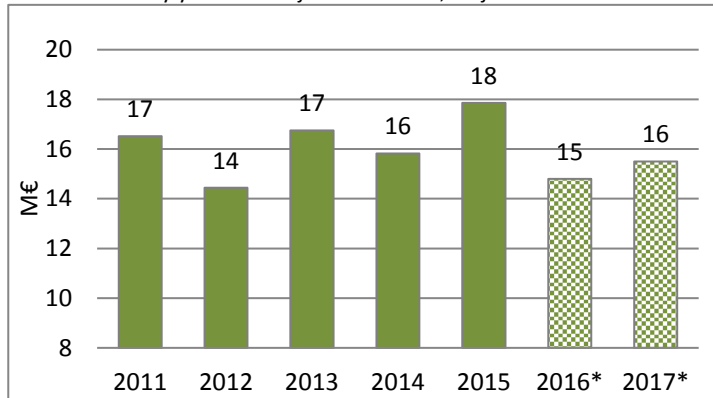
Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero. Yhteisön verotettava tulo lasketaan veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen erotuksena. Veron perimisestä vastaa verohallinto. Yhteisöverokanta on 20 prosenttia. Yhteisöverokanta on laskenut 6 prosenttiyksikköä vuodesta 2011.

Yhteisöveroa maksavia yhteisöjä ovat osakeyhtiöiden lisäksi osuuskunnat sekä tietyin edellytyksin liikelaitokset, julkisyhteisöt, yhdistykset, laitokset, säätiöt ja asunto-osakeyhtiöt. Liikelaitosten, julkisyhteisöjen, yleishyödyllisten yhdistysten ja laitosten yhteisöverovelvollisuus on rajattu koskemaan vain niiden elinkeinotuloja. Asunto-osakeyhtiöille ei yleensä muodostu verotettavaa tuloa.

Yhteisöveronsaajia ovat valtio, kunnat ja seurakunnat. Ryhmäosuuksia yhteisöveron tuotosta on muutettu vuosittain. Kuntaryhmän sisällä tilitysosuudet perustuvat kahden viimeksi vahvistetun verotuksen keskiarvoon.

Kuluvan vuoden ennuste yhteisöveron tuotoksi on noin 15 miljoonaa euroa. Yhteisöveron tuottoarvio vuodeksi 2017 on 15,5 miljoonaa euroa.

Kuvio 11. Tilitetty yhteisövero ja tuottoarviot, milj. euroa

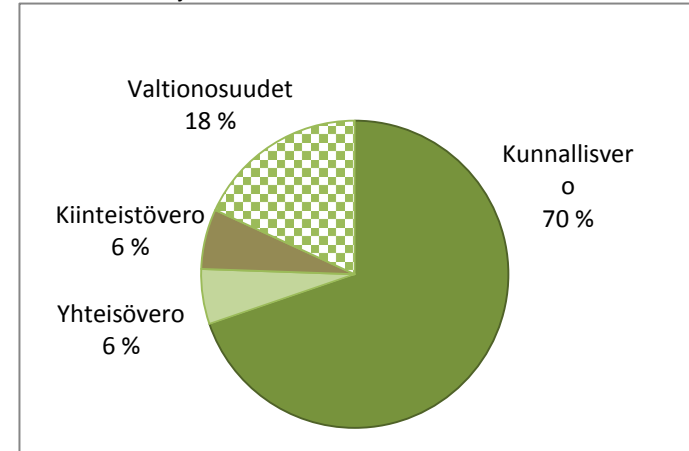

Yhteenveto verotuloista

Taulukko 2. Verotulojen kehitys ja ennuste

Vuosi	Kunnallisvero		Yhteisövero		Kiinteistövero		Yhteensä	
	1 000 €	muutos	1 000 €	muutos	1 000 €	muutos	1 000 €	muutos
2011	167 174	3,1 %	16 514	2,1 %	11 375	9,3 %	195 063	3,4 %
2012	166 872	-0,2 %	14 443	-12,5 %	12 480	9,7 %	193 795	-0,7 %
2013	179 781	7,7 %	16 753	16,0 %	13 235	6,1 %	209 769	8,2 %
2014	179 307	-0,3 %	15 825	-5,5 %	15 215	15,0 %	210 347	0,3 %
2015	187 564	4,6 %	17 859	12,9 %	16 419	7,9 %	221 842	5,5 %
2016*	192 000	2,4 %	14 800	-17,1 %	16 600	1,1 %	223 400	0,7 %
2017*	186 600	-2,8 %	15 500	4,7 %	16 900	1,8 %	219 000	-2,0 %
2018*	190 000	1,8 %	16 000	3,2 %	17 200	1,8 %	223 200	1,9 %
2019*	193 000	1,6 %	16 500	3,1 %	17 400	1,2 %	226 900	1,7 %

Kuvio 12. Verolajien osuus kokonaisverotuloista vuonna 2017

Käyttötalouden valtionosuudet

Yleinen valtionosuus koostuu peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetustoimen rahoituslain mukaisesta rahoituksesta.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistettiin vuoden 2015 alusta lukien. Uusilla laskentaperusteilla Porvoon valtionosuudet vähenivät 64 euroa asukasta kohti eli 3,2 miljoonaa euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa valtaosan valtionosuusjärjestelmästä. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Järjestelmän laskennallisuudesta johtuen kunnalle myönnetyn valtionosuuden suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta palvelutoimintansa järjestää ja miten paljon rahaa se niihin käyttää.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjastojen, yleisen kulttuuritoimen ja taiteen perusopetuksen järjestämiseen. Valtionosuus perustuu ikäryhmittäisiin yksikköhintoihin, kahdeksaan olosuhdetekijään ja kolmeen lisäosaan.

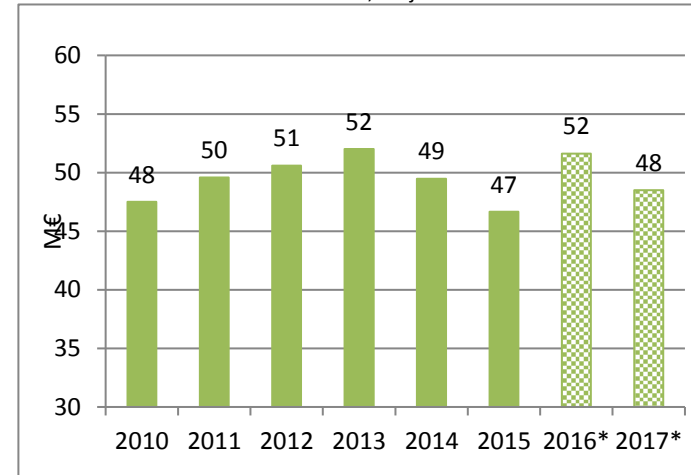
Laskennallisesta valtionosuudesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus. Valtionosuuksien ylimääräiset leikkaukset on toteutettu kunnan omarahoitusosuutta kasvattamalla, mikä on johtanut valtionosuusprosentin pienentymiseen.

Valtionosuuteen on lisätty lukuisia muitakin verotukseen ja yleiseen hallintoon liittyviä laskentatekijöitä, jotka lisäävät ja vähentävät valtionosuutta. Vuodesta 2017 lähtien valtionosuudesta vähennetään mm. Kelan maksama perustoimeentulotuki ja sen hallintokulut.

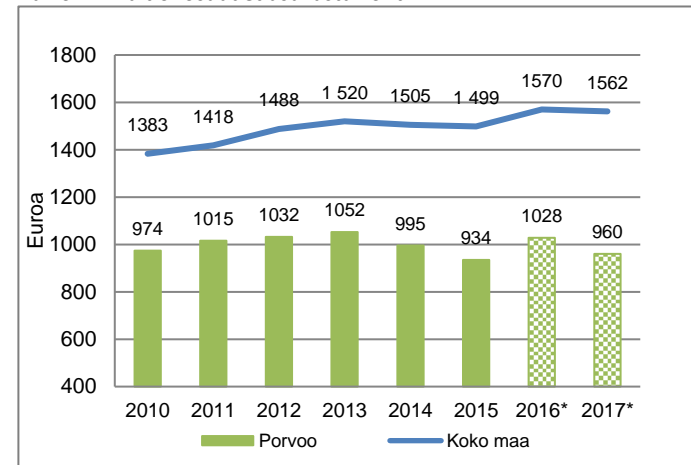
Valtionosuusjärjestelmässä tasataan kuntien verotuloja eli siirretään verotuloja kuntaryhmän sisällä. Porvoo on verotulotasauksen maksaja. Verotulotasauksen perusteella tehtävä vähennys on noin 9 miljoonaa euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus myönnetään suoraan koulutuksen ylläpitäjille yksikköhintarahoituksena. Lisäksi maksetaan erityisrahoitusta perusopetukseen sekä muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan. Myös opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus. Vähennyksen jälkeen kaupungin valtionosuus opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksesta on noin -4 miljoonaa euroa.

Kuvio 13. Valtionosuudet Porvoossa, milj. euroa

Kuvio 14. Valtionosuudet asukasta kohti

2.7 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto

Kaupungin vuotuinen lainarahoitustarve muodostuu vuosikatteen ja nettoinvestointien välisestä erotuksesta. Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikatteella voidaan rahoittaa nettoinvestoinnit. Pitkällä aikavälillä vuosikatteella tulee rahoittaa myös lainan lyhennykset.

Kaupungin pitkän ajan keskeinen strateginen tavoite on ollut lainamäärän kasvun pysäyttäminen ja kääntäminen laskuun. Lainamäärää onkin voitu vähentää 152 miljoonasta eurosta 115 miljoonaan euroon vuonna 2015. Uuden strategian mukaan kaupunki voi ottaa lisävelkaa käyttökustannuksia vähentäviin tai tuottavuutta parantaviin hankkeisiin.

Kaupungin lainamäärä on tunnuslukujen valossa yhä raskas, vaikka asukaskohtainen lainamäärä on vuoden 2015 tilinpäätöksessä noin 500 euroa matalampi kuin kunnissa keskimäärin. Muut kunnat ovat keskimääräisesti velkaantuneet nopeasti viime vuosina. Kaupunkikonsernin lainakanta vuoden 2015 tilinpäätöksessä oli 5 606 euroa asukasta kohti.

Korkotaso on ollut useita vuosia poikkeuksellisen matala. Kaupungin lainojen keskiporkko oli elokuun lopussa 0,63 prosenttia. Noin 50 % lainakannasta on sidottu Euribor-korkoihin ja 12 % yli kolmen vuoden korkoihin tai kiinteisiin korkoihin. Korkosuojauksia on 29 prosentille lainakannasta. Lyhytaikaista lainaa oli 9 prosenttia. Korkotaso tulee pysymään matalana, koska talouden ei ennusteta elpyvän lähitulevaisuudessa.

Vuoden 2016 lainamäärä kasvaa noin 3 miljoonalla eurolla, sillä osa suunnitellusta investointiohjelmasta ja myös rahoitustarpeesta siirtyy ajallisesti seuraavalle vuodelle. Vuoden 2017 nettoinvestoinnit ovat 48 miljoonaa euroa. Tästä voidaan rahoittaa vuosikatteella 18 miljoonaa euroa ja loppuosa eli 30 miljoonaa euroa rahoitetaan lainanottoa lisäämällä.

Elinkaarihankkeen toteutus on täsmentynyt. Elinkaarihankkeella toteutetaan kouluja ja päiväkotia, joiden alkuperäinen kustannusarvio oli runsaat 40 miljoonaa euroa. Elinkarisopimus sisältää suunnittelun, rakentamisen ja rakennusten ylläpidon 20 vuoden ajan. Elinkaarihankkeen investointikustannukset on päätetty rahoittaa kaupungin hankkimalla rahoituksella.

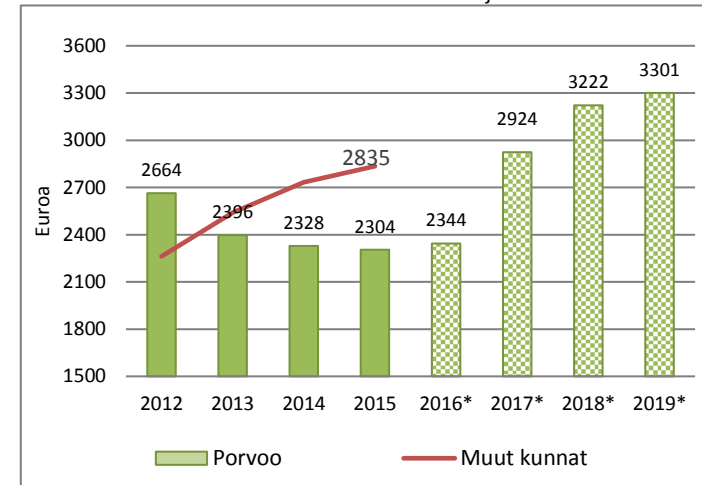
Kaupungin lainamäärä on kuluvan vuoden lopussa ennusteen mukaan 118 miljoonaa euroa ja ensi vuonna 148 miljoonaa euroa. Vanhoja lainoja lyhennetään 24 miljoonaa euroa ja uutta lainaa otetaan 54 miljoonaa euroa.

Korkea investointiaste jatkuu vielä vuosina 2018-2019, jolloin lainamäärä kasvaa noin 169 miljoonaan euroon.

Taulukko 3. Lainanotto, lyhennykset ja lainakanta

	Tilinpäätös 2015 1 000 €	Ennuste 2016* 1 000 €	Talousarvio 2017* 1 000 €	TS 2018* 1 000 €	TS 2019* 1 000 €
Lainanotto	22 000	25 000	54 000	43 000	32 000
Lyhennykset	-22 726	-22 400	-24 000	-27 000	-27 000
Nettolainanotto	-726	2 600	30 000	16 000	5 000
Lainojen korkokulut	-1 211	-1 200	-1 800	-2 000	-2 200
Lainakanta 31.12.	115 059	117 660	147 660	163 660	168 660
Lainat, euroa/asukas	2 305	2 344	2 924	3 222	3 301
Asukasluku	49 928	50 200	50 500	50 800	51 100

Kuvio 15. Lainamäärä asukasta kohti Porvoossa ja muissa kunnissa

2.8 Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma

Tuloslaskelmassa yhdistetään toimialojen käyttötalouden tulot ja menot. Tulot ja menot esitetään tiliryhmittäin. Toimialojen tulojen ja menojen erotus on toimintakate.

Talousarvio laaditaan bruttoperiaatteella ja siihen sisältyy keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannusten kohdentaminen niiden käyttäjille. Keskitetyt palvelut kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella. Talousarviolukuihin sisältyy kaupungin sisäisiä tuloja ja menoja 38 miljoonaa euroa. Lisäksi sisäiset ostot kaupungin liikelaitoksilta ovat 18 miljoonaa euroa.

Liikelaitosten talousarviot eivät sisälly kaupungin talousarviolukuihin, vaan ne esitetään talousarviosta erillään talousarvion liitetiedoissa kuntalaissa liikelaitoksille säädetyn erityisaseman vuoksi.

Talousarviomenot voidaan rahoittaa vain pieneltä osin toiminnasta saatavilla tuloilla. Valtaosa toiminnasta rahoitetaan verorahoituksella, johon luetaan kunnallisvero, kiinteistövero, yhteisövero ja valtionosuudet. Lisäksi tuloslaskelmassa osoitetaan muun rahoituksen tuotot ja kulut. Kun toimintakatteeseen lisätään verorahoitus ja muut rahoituserät, saadaan tuloslaskelman vuosikate.

Vuosikatteella tulisi kattaa käyttöomaisuuden poistot, jotta toiminnan kirjanpidollinen tulos olisi positiivinen. Vuosikatteella tulisi kattaa myös talousarviovuoden investoinnit, jotta kaupungin rahoitusasema ei heikkenisi eikä kaupunki velkaantuisi.

Vuoden 2017 talousarvion vuosikate ei riitä kattamaan poistoja, minkä vuoksi toiminnan tulos muodostuu alijäämäiseksi. Vuosikate ei myöskään riitä kattamaan investointeja ja siksi kaupunki joutuu lisäämään lainamääräänsä kolmen vuoden suunnitelmakaudella noin 50 miljoonaa euroa.

Alijäämäinen tulos tulee kattaa taseen ylijäämällä. Uusi kuntalaki on aikaisempaa tiukempi alijäämien suhteen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa ja kunnan tulee päättää taloussuunnitelmassa yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä voidaan kattaa. Kaupungin taseessa on toistaiseksi kertynyttä ylijäämää, joka on syntynyt vanhan poistosuunnitelman mukaisesta matalasta poistasosta ja liikelaitosten tuloksesta. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä kertynyt ylijäämä on 45 miljoonaa euroa. Vaikka kertynyttä ylijäämää voidaan vielä tilapäisesti purkaa, ylijäämäkin vähenee nopeasti. Kaupungin tuleekin nostaa vuosikate tulevina vuosina runsaan 20 miljoonan euron tasolle, jolla toiminnan tulos saadaan keskimäärin nollaksi.

Rahoituslaskelmassa yhdistetään tuloslaskelman vuosikate, investointimenot ja -tulot. Rahoituslaskelmassa esitetään myös kaupungin anto- ja ottolainauksen muutokset sekä muut maksuvalmiuden muutokset. Rahoituslaskelma osoittaa talousarvion vaikutuksen kaupungin maksuvalmiuteen lainanoton jälkeen. Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuntalain edellyttämä talousarvion rahoitustarpeen kattamisvelvollisuus.

2.9 Kilpailukyky sopimus kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä

Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset eivät olleet tiedossa talousarviokehysvaiheessa ja siksi ne on huomioitu vasta kaupunginjohtajan esityksessä. Lautakunnat ovat siis tehneet ehdotuksensa ilman kilpailukyky sopimuksesta johtuvia palkkojen ja palkkojen sivukulujen vähennyksiä.

Kilpailukyky sopimuksen taloudelliset vaikutukset muodostuvat työaikalisäyksestä ilman korvausta, lomarahojen 30 % leikkauksista ja palkkojen työnantajamaksujen vähennyksestä lähes kolmella prosenttiyksiköllä. Lomarahojen leikkaus ja palkkojen sivukuluvähennys alentavat kaupungin henkilöstömenoja noin 5 miljoonaa euroa. Työaikalisäys toteutuu vaihtelevasti eri ammattiryhmissä. Pääsääntöisesti työaikaa lisätään 6 minuuttia päivässä tai 30 minuuttia viikossa. Laskennallinen taloudellinen kokonaisvaikutus on merkittävä. Työaikalisäyksen käytännön toteutusmahdollisuudet selvitetään alkuvuoden 2017 aikana.

Kokonaistaloudessa kaupunki ei hyödy henkilöstömenojen laskusta. Kilpailukyky sopimus vähentää kunnallisverotuloja noin 6 miljoonaa euroa, sillä palkanalennukset ja verovähennysoikeuksien kasvu pienentävät veronalaisia tuloja. Valtio kompensoi kunnille valtionosuudessa osan veroperustemuutoksista, mutta leikkaa kilpailukyky sopimuksen perusteella valtionosuuksia yhtä suurella summalla. Lisäksi ylimääräisiä valtionosuuksileikkauksia jatketaan.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus poikkeaa siis merkittävästi niistä kokonaisluvuista, joita lautakunnat ovat ehdottaneet. Muutos ei kuitenkaan lisää eikä vähennä toimialan liikkumavaraa eikä muuta lautakunnan ehdotuksen poikkeamaa suhteessa talousarviokehukseen.

Taulukko 4. Kilpailukyky sopimuksen ja muiden muutosten vaikutus toimialojen nettomenoihin

	Konserni- hallinto	Sosiaali- ja terveystoimi	Sivistys- toimi	Pelastus- laitos	Yhteensä
Talousarviokehys	-3 973 000	-144 092 000	-105 005 000	472 000	-252 598 000
Lautakuntien esitykset	-4 709 700	-144 555 800	-105 759 900	355 600	-254 669 800
Ero kehukseen	-736 700	-463 800	-754 900	-116 400	-2 071 800
Kilpailukyky sopimus					
* lomarahat	129 100	477 600	786 300	88 700	1 481 700
* palkkojen sivukulut	438 200	1 471 900	1 381 800	201 300	3 493 200
* tilapalvelut, vähennys	22 100	45 500	230 200	1 300	299 100
* tulojen vähennys				-291 300	-291 300
Muut muutokset					
* sisäiset vuokrat	855 700		-855 700		0
* muut muutokset	207 500		-233 800		-26 300
Muutokset yhteensä	1 652 600	1 995 000	1 308 800	0	4 956 400
Kaupunginjohtajan esitys	-3 057 100	-142 560 800	-104 541 100	355 600	-249 713 400

3. Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talouden ja toiminnan tavoitteet voidaan määritellä sitoviksi. Sitovuus merkitsee mm. sitä, että määrärahaa tai nettomäärärahaa ei saa ylittää, tuottotavoitetta ei saa alittaa tai sitova tavoite ei saa jäädä saavuttamatta ilman kaupunginvaltuuston hyväksymistä.

Sitovuus valtuustoon nähden

Käyttötalousosan sitovuus valtuuston nähden on toimialan nettomääräraha, tuottotavoite ja strategiset, sitovat tavoitteet. Investointiosan sitovuus valtuustoon nähden on toimialan nettoinvestointimääräraha ja hankekohtaisesti yli yhden miljoonan euron investointimääräraha. Rahoitusosan sitovuus valtuuston nähden on pitkäaikaisten lainojen lisäys ja antolainojen lisäys. Liikelaitosten sitovuus valtuustoon nähden on toiminnan tulos, tuottotavoite ja strategiset tavoitteet.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus päättää hankekohtaisesti yli yhden miljoonan euron investointihankkeiden hankesuunnitelmista, luonnospirustuksista sekä rakennustyön käynnistämisestä valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa.

Lautakunta

Lautakunta päättää alaistensa tehtäväalueiden käyttötalouden toimintasuunnitelmista ja investointien hankesuunnitelmista sekä niiden muuttamisesta valtuuston myöntämien sitovien määrärahojen puitteissa. Investointihankkeen ottaminen hankesuunnitelmaan edellyttää, että sille on talousarvion erittelyissä osoitettu määräraha.

4. Henkilöstösuunnitelma

Kaupungin strategian mukaan henkilöstötyövuosien määrä ei saa kasvaa, ellei kaupungille tule uusia lakisääteisiä tehtäviä. Tiukassa taloustilanteessa on pystyttävä lisäämään työn tuottavuutta ja hallitsemaan henkilöstömenojen kasvua. Ilman liikelaitoksia kaupungin virkojen ja tehtävien määrä vähenee 19,2 vakanssilla.

Kilpailukykysovimuksen mukaisesti vuosittaista työaikaa pidennetään keskimäärin 24 tunnilla vuosittaista ansiotasoa muuttamatta. Työajan pidennys toteutetaan pääsääntöisesti lisäämällä viikoittaista työaikaa 30 minuutilla. Työajan pidennys lisää työpanosta ansiotasoa muuttamatta. Työajan pidennyksen laskennallinen kustannusvaikutusarvio on Porvoossa noin 1 - 1,5 miljoonaa euroa.

Kunnallisten lääkärin työaikoja yhdenmukaistetaan siten, että terveyskeskuslääkärin ja terveyskeskushammaslääkärin työaika pitenee samaksi kuin sairaalalääkärin ja -hammaslääkärin eli 38 tuntiin 15 minuuttiin viikossa. Kunnallisten opettajien ratkaisu mahdollistaa peruskoulussa ja lukiossa opettajille yhden vuotuisen lisäkoulutus- tai kehittämisspivän. Päivää ei voida hyödyntää opetukseen, eli tästä ei synny välitöntä taloudellista hyötyä kaupungille.

Laskennallista kustannusvaikutusta ei ole huomioitu tässä vaiheessa talousarvioesityksessä. Kaupunki tarkastelee alkuvuoden 2017 aikana yhdessä muiden kuntien sekä Kunnallisen työmarkkinailaitoksen kanssa mahdollisuuksia kilpailukykysovimuksen työaikalisäyksen täytäntöönpanoon niin, että siitä saadaan myös vastaava taloudellinen hyöty kaupungille. Selvitys tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn niin, että se mahdollistaa tarvittaessa toimenpiteet jo syyskaudella 2017 ja täysimääräisesti vuonna 2018.

Konsernihallinnossa vakanssit lisääntyvät yhteensä 5 vakanssilla, kun isännöinti siirtyy Liikelaitos Porvoon tilapalveluista toimitilajohtoon ja kun henkilöstöjohtoon on palkattu määräaikainen työkykykoordinaattori työkykyjohtamisen projektin projektipäälliköksi. Sosiaali- ja terveystoimessa vähenee 0,7 vakanssia, kun toimeentulotuen maksatus siirtyy pääosin Keralle ja organisaatiota kehitetään mm. perustamalla uudet vakanssit maahanmuuttajapalveluihin ja kuntien yhteisesti rahoittamaan Itä-Uudenmaan perheoikeudelliseen yksikköön. Sivistystoimessa vähenee yhteensä 23,5 vakanssia pääosin varhaiskasvatuksesta ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista.

Liikelaitos Porvoon veden henkilöstömäärä nousee väliaikaisesti yhdellä vakanssilla vuodelle 2017, kun Porvoon vesi hoitaa saariston vesihuoltoasioita ostopalvelun sijaan. Liikelaitos Porvoon tilapalveluiden henkilöstömäärä laskee yhteensä 12,5 vakanssia, kun isännöinti siirtyy toimitilajohtoon ja ruokapalveluyksikössä jätetään täyttämättä tehtäviä eläköitymisten johdosta. Liikelaitos Kuninkaantien työterveyden henkilöstömäärä pysyy muuttumattomana

Porvoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto perustaa talousarvion ja henkilöstösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä siihen sisältyvät uudet virat. Viran lakkauttamista päättää kaupunginhallitus.

Henkilöstösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä kaupunginvaltuusto perustaa:

- kaupunkikehitykseen maankäyttöinsinöörin viran
- kaupunkikehityksen katurakennuspäällikön viran työsuhteisen katurakennuspäällikön tilalle
- lupa- ja valvonta-asioihin ympäristönsuojelutarkastajan viran
- sosiaali- ja terveystoimen maahanmuuttajapalveluihin määräaikaisen sosiaalityöntekijän viran
- sosiaali- ja terveystoimeen näytteenottaja/laborantin ja näytteenottajan virat vastaavien työsuhteiden tilalle
- sosiaali- ja terveystoimeen lastenvalvoja/sosiaalityöntekijän viran sosiaalityöntekijän viran tilalle, kaksi johtavaa sosiaalityöntekijää, yksi osastonhoitajan viran ja yksi sosiaalityöntekijän viran tilalle, apulaisylilääkärin viran terveyskeskuslääkärin viran tilalle, palvelupäällikön viran ylilääkärin viran tilalle, palvelupäällikön viran vammaispalvelupäällikön viran tilalle
- sosiaali- ja terveystoimessa lastenvalvojan viran Itä-Uudenmaan perheoikeudelliseen yksikköön

Kaupunginhallitus päättää lakkauttaa:

- konsernijohdon asuntosihteerin osa-aikaisen viran
- kaupunkikehityksen toimistosihteerin viran ja kaksi suunnitteluavustajan virkaa, jotka muuttuvat vastaaviksi työsuhteisiksi tehtäviksi, sekä katurakennusmestarin viran, joka muuttuu työsuhteiseksi kunnossapitomestarin tehtäväksi
- sosiaali- ja terveystoimessa seitsemän etuuskäsittelijän virkaa,
- sosiaali- ja terveystoimessa kolme hammashoitajan virkaa, kaksi sairaanhoitaja/terveydenhoitajan virkaa ja palveluohjaajan viran, jotka muuttuvat vastaaviksi työsuhteisiksi tehtäviksi

ja muuttaa osa-aikaiseksi:

- lupa- ja valvonta-asoiden yhden ympäristöntarkastajan viran 50 %:n työajalle
- sivistystoimen liikuntapalvelujen päällikön viran 50 %:n työajalle

Henkilöstösuunnitelma

>>> [Yksityiskohtainen henkilöstösuunnitelma](#)

Vakituinen ja yli 6 kuukauden määräaikainen henkilöstö

TOIMIALAT	2015	2016	2017	2018	2019	LIKELAITOKSET	2015	2016	2017	2018	2019
KONSERNIHALLINTO						PORVOON VESI					
Virat	63,0	56,0	59,0	59,0	59,0	Virat	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Työsuhteiset	182,5	185,5	187,5	186,5	184,5	Työsuhteiset	39,0	41,0	42,0	41,0	41,0
Yhteensä	245,5	241,5	246,5	245,5	243,5	Yhteensä	42,0	44,0	45,0	44,0	44,0
<i>Konsernijohto</i>						PORVOON TILAPALVELUT					
Virat	11,5	11,5	11,0	11,0	11,0	Virat	2,0	4,0	3,0	3,0	3,0
Työsuhteiset	80,5	79,5	83,5	83,5	81,5	Työsuhteiset	270,0	265,0	253,5	236,5	228,5
Yhteensä	92,0	91,0	94,5	94,5	92,5	Yhteensä	272,0	269,0	256,5	239,5	231,5
<i>Kaupunkikehitys</i>						KUNINKAANTIEN TYÖTERVEYS					
Virat	50,5	49,5	48,0	48,0	48,0	Virat	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Työsuhteiset	102,0	102,0	104,0	103,0	103,0	Työsuhteiset	19,0	19,0	19,0	18,0	18,0
Yhteensä	152,5	151,5	152,0	151,0	151,0	Yhteensä	29,0	29,0	29,0	28,0	28,0
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI											
Virat	195,5	196,5	186,5	185,5	185,5						
Työsuhteiset	635,7	634,7	644,0	644,0	644,0						
Yhteensä	831,2	831,2	830,5	829,5	829,5						
SIVISTYSTOIMI											
Virat	637,0	636,0	635,5	635,5	635,5						
Työsuhteiset	797,5	779,5	756,5	756,5	756,5						
Yhteensä	1 434,5	1 415,5	1 392,0	1 392,0	1 392,0						
PELASTUSTOIMI											
Virat	89,0	89,0	89,0	89,0	89,0						
Työsuhteiset	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0						
Yhteensä	154,0	154,0	154,0	154,0	154,0						
YHTEENSÄ											
Virat	984,5	977,5	970,0	969,0	969,0						
Työsuhteiset	1 680,7	1 664,7	1 653,0	1 652,0	1 650,0						
Yhteensä	2 665,2	2 642,2	2 623,0	2 621,0	2 619,0						

5. Toimialakohtaiset perustelut

5.1 Konsernihallinto

>>> [Määräraha- ja tulo- ja menotaulukot](#)

>>> [Henkilöstö](#)

>>> [Tunnusluvut](#)

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	49 044 356	50 548 400	54 268 400	54 418 400	54 418 400
Toimintakulut	-54 498 855	-57 480 900	-57 395 500	-57 361 200	-57 250 900
Toimintakate	-5 454 499	-6 932 500	-3 127 100	-2 942 800	-2 832 500

Vaalit

Huhtikuussa 2017 järjestetään kuntavaalit.

Tarkastustoimi

Tarkastuslautakunnalle tulee uusi kuntalain mukainen tehtävä. Sen tulee vastaanottaa tiettyjen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden ilmoitus sidonnaisuuksista,

joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Se valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto

Uuden kaupunginvaltuuston toimikausi alkaa 1.6.2017. Valtuustossa on edelleen 51 jäsentä, vaikka kuntalaki mahdollistaa valtuutettujen lukumäärän lisäämisen.

Konsernijohto

Kaupungin johto

Kaupungin johto edistää valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian toteuttamista talousarviovuoden aikana. Toimintavuoden aikana valmistellaan ja tuodaan päätettäväksi uutta valtuustokautta koskeva kaupungin hallintoa ja taloutta linjaava kaupunkistrategia. Kaupungin johto toimii prosessiomistajan roolissa ja edistää tiedolla johtamista koko kaupunkikonsernissa. Toisen asteen koulutuksen rakenteellista uudistusta edistetään ottaen huomioon valtakunnalliset linjaukset.

Talousarviovuoden aikana valmistellaan keskeisten valtakunnallisten hankkeiden, kuten mahdollisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja maakuntauudistuksen, toteutusta. Mikäli uudistukset edellyttävät lisäresursointia, tuodaan määräraha- ja tulo- ja menotaulukot erikseen päätöksenteokseen. Strategian ja mahdollisten muutoshankkeiden valmistelun yhteydessä valmistellaan ja aikataulutetaan tarvittavat operatiivisen ja luottamushenkilöorganisaation muutokset uuden valtuuston päätettäväksi. Samalla päivitetään tarvittaessa konserniohjauksen periaatteet.

Kaupungin johto edistää talousarviovuoden aikana edunvalvontaa suhteessa keskeisiin valtion, kaupunkien, maakunnan, elinkeinoelämän, koulutusorganisaatioiden sekä kansainvälisiin toimijoihin.

Hallintojohto

Uusi valtuusto järjestäytyy kesän alussa. Samalla uuden kuntalain viimeisetkin pykälät astuvat voimaan. Toisaalta valmistautuminen mahdolliseen sote-uudistukseen ja toiminnan tehostamisen tarve korostavat erityisesti viestinnän ja tietohallinnon merkitystä entisestään.

Hallintojohto huolehtii luottamushenkilöiden vaihtumiseen liittyvistä tehtävistä ja varautuu kuntalain tuomiin muutoksiin.

Laaja asiakkuudenhallintajärjestelmän (CRM) käyttöönottohanke jatkuu ja laajentuu

vuonna 2017 ja taloussuunnitelmavuosina. Järjestelmä mahdollistaa asiakkaiden palautteiden ja palvelupyyntöjen ja vastausten välittymisen verkkosivulta oikealle toimijalle ja takaisin asiakkaalle. Hanke työllistää tietohallintoa, viestintää ja palvelupiste Kompassia.

Tiedonohjaussuunnitelman laadinta jatkuu vuosina 2017 - 2019. Tiedonohjaussuunnitelmassa asiakirjallinen tieto liitetään organisaation tehtävien mukaiseen tehtäväluokitukseen. Siihen liitetään kuvaukset tehtävien käsittelyvaiheista ja niihin liittyvistä asiakirjallisista tiedoista ja asiakirjatyypeistä metatietoineen.

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain mukaan kaupungin on kuvattava palvelujaan koskevat tiedot palvelutietovarantoon viimeistään 1.7.2017.

Rahoitusjohto

Taloussuunnitelmakauden suurin haaste on sosiaali- ja terveystoimen, pelastustoimen ja eräiden muiden tehtävien siirtäminen maakuntahallinnon hoidettavaksi vuoden 2019 alusta. Muutos tulee olemaan historiallisen suuri niin siirtyvien tehtävien osalta kuin myös jäljelle jäävän kuntaorganisaation osalta.

Rahoitusjohdon toiminnan painopisteet ovat yksikön keskeisissä toiminnallisissa perustehtävissä, joita ovat toimintaympäristön talouskehityksen seuranta ja analysointi, taloudellisuuden ja tuloksellisuuden edistäminen, varainhallinta, talouden suunnittelu ja seuranta, hankintakäytäntöjen kehittäminen ja controller-toiminnot. Kaupungin riskien arvioinnin päivitys toteutetaan esimiesten itsearviointikoulutuksen yhteyteen sisältyvällä kyselyllä. Tiedolla johtamisen ja tuottavuuden parantamisen kehitystyötä jatketaan.

Toiminnan rahoitustarpeet ovat taloussuunnitelmakaudella yhä poikkeuksellisen suuret elinkaarihankkeen ja muiden suurten kouluinvestointien rahoittamisen vuoksi. Lainanoton merkittävä kasvu merkitsee lainasalkun uusiutumista olennaisesti, minkä vuoksi suojaustarpeet arvioidaan uudelleen.

Henkilöstöjohto

Valmistautuminen maakunta- ja sote-uudistukseen lisäävät entisestään yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta henkilöstön edustajien kanssa.

Henkilöstöjohto valmistautuu päivittämään vuosille 2014 - 2017 laadittua henkilöstöohjelmaa. Tuloksellisuutta lisätään taittamalla terveysperusteisten poissaolojen kasvu työkykyjohtamisen projektilla.

Projektiin on palkattu projektipäälliköksi määräaikainen työkykykoordinaattori. Uusi henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä tuo työkaluja myös työkykyjohtamiseen. Henkilöstöjohto on mukana määrittämässä uuden HR-järjestelmän raportointitarpeita.

Vuonna 2017 tehdään henkilöstökysely Kevan työsykekyselynä. Henkilöstökyselyn tulosten perustella toimiala ja työyksiköt tekevät työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmat, joista kootaan koko kaupungin työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma.

Henkilöstön kehittämisen painopisteenä on työssä jaksaminen ja työkyvyn vahvistaminen sekä työturvallisuuden lisääminen. Esimiehille järjestetään velvoittavaa työkykyjohtamisen koulutusta ja valmennusta.

Henkilöstöjohto jatkaa yhdessä toimialojen ja henkilöstön edustajien kanssa vuonna 2015 aloitettua työn vaativuuden arviointijärjestelmän tekemistä oikeudenmukaisen palkkausjärjestelmän kehittämiseksi.

Kaupunkia tehdään tunnetuksi työnantajana tarjoamalla nuorille kesätyöpaikkoja. Rekrytointimarkkinoinnissa jatketaan yhteistyötä hallintopalvelukeskuksen ja matkailu- ja markkinointiyksikön kanssa. Yrityksille ja yhteisöille tarjotaan kesätyöseteleitä nuorten kesätyöllistämistä varten. Intran ulkoasu päivitetään.

Koulutuksen ja työhyvinvointiluentojen lisäksi henkilöstöä kannustetaan huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan mm. tarjoamalla liikuntaseteleitä ja virkistystapahtumia sekä vapaa-ajan vuokramökkejä.

Toimitilajohto

Luovomme heikkokuntoisista vanhoista rakennuksista kaupungin strategian mukaisesti. Uudet korvaavat tilat sijoitetaan palveluverkon toimivuuden ja tehokkuuden kannalta keskeisiin paikkoihin. Meneillään on merkittävä talonrakennusinvestointiohjelma, jonka seurauksena kaupungin palveluverkosto tehostuu. Toimitilajohtoon tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä kaikki kaupungin ydintoimintaan kuuluvat palvelut toimivat terveellisissä toimitiloissa, ja että väistötiloille ei enää silloin ole tarvetta.

Organisaatorakennetta selkeytetään ja keskitetään siten, että toimitilajohto vastaa jatkossa kiinteistöjen omistajaohjauksen ja investointien lisäksi myös muista käyttäjiä palvelevista toiminnoista kuten isännöinnistä ja muista tarvittavista asiantuntijapalveluista. Kiinteistöhoitopalvelut hankitaan edelleen Liikelaitos Porvoon tilapalveluilta. Muut kiinteistöihin liittyvät palvelut, kuten korjaustyöt, hankitaan ulkopuolisilta yhteistyökumppaneilta.

Sekä uudisrakentamisessa että peruskorjauksissa pidetään tärkeänä, että tilat ovat paitsi toimivia, monikäyttöisiä ja muuntojoustavia, myös energiatehokkaita. Olemassa oleviin rakennuksiin tehdään korjaustoimenpiteitä, joilla parannetaan niiden energiatehokkuutta ja vähennetään kasvihuonepäästöjä.

Uusi kiinteistönhallintajärjestelmä otetaan käyttöön täysimääräisesti, mikä tehostaa kiinteistöstrategian mukaisen toimenpideohjelman toteutusta.

Toimitilajohto käynnistää selvityksen siitä, miten kiinteistöhoito konsernitasolla tulisi järjestää.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Henkilöstöresurssien turvaaminen; Vähennämme terveysperusteisia poissaoloja siten, että kaupungin keskimääräiset terveysperusteiset poissaolot ovat enintään 14 pv/henkilö
- Parannamme palvelutuotannon kustannustehokkuutta ja tuottavuutta ottamalla käyttöön kustannustehokkaita ICT-ratkaisuja ja yhdenmukaistamalla tietojärjestelmien kokonaisarkkitehtuuria. Viemme pääosin päätökseen asiakkuudenhallinnan järjestelmän (CRM) käyttöönoton.
- Lisäämme asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Tuemme toimialoja palvelujen kehittämisessä yhdessä asiakkaiden kanssa. Kehitämme edelleen asiakkuuksien hallinnan (CRM) järjestelmän käytettävyyttä koko kaupungissa.

Muut toiminnan tavoitteet:

- Uusi kaupunkistrategia valmistuu
- Parannamme palvelutuotannon kustannustehokkuutta kehittämällä raportointia, ennakointia ja tiedolla johtamisen prosesseja.
- Vahvistamme riskienhallinnan toimintatapoja koulutus- ja itsearviointiohjelmalla.
- Puretaan vuoden aikana 8 huonokuntoista rakennusta

Hallintopalvelukeskus

Hallintopalvelukeskuksen toimintaa kehitetään edelleen niin että toiminta vastaisi asiakkaiden tarpeita. Kaupungin yhtenä painopisteenä on digitalisaatio ja sen tuomat mahdollisuudet toiminnan parantamiseen ja tehostamiseen. Tämä kasvattaa merkittävästi hallintopalvelukeskuksen ict-palvelujen kysyntää, minkä johdosta esitetään resurssien siirtoa sisäisesti hallintopalvelukeskuksessa ict-palveluihin.

ICT-palvelujen osalta ylläpidetään ja kehitetään perusinfraa sekä luodaan pohja nykyaikaiselle kehitykselle yhdessä tietohallinnon kanssa. Puhepalvelujen ja tietoliikenteen uuden sopimuksen käyttöönotto tapahtui 2016 ja näkyy toiminnassa taloussuunnitelmakaudella. Käyttöönoton myötä toimintaa voidaan kehittää toimialoilla vastaamaan kaupungin it-strategisia tavoitteita.

Painopisteenä hallintopalvelukeskuksessa on palvelupistetoiminnan (yksi yhteydenotto-piste) kehittäminen asiakaspalvelutarpeita kohtaamaan. Lisäksi asiakkuuden hallintajärjestelmää (CRM) kehitetään niin että se antaisi asiakkaille ajantasaista tietoa palvelujen käytöstä, mahdollisista koulutustarpeista sekä raportointia hallintopalvelukeskuksen toiminnan kehittämisen tueksi ja hinnoittelun parantamiseksi.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- sähköisten ostolaskujen kasvattaminen 75 prosenttiin
- sähköisten myyntilaskujen kasvattaminen 35 prosenttiin

Kaupunkikehitys

Elinkeinot, matkailu ja markkinointi

Kaupunkikehityksen päätehtävänä on ylläpitää ja kehittää kaupungin vetovoimaa ja kilpailukykyä, yritystoiminnan hyvää toimintaympäristöä sekä viihtyisiä asuin- ja elinympäristöjä. Painopisteenä elinkeinotoiminnassa on kaupungin elinkeinopolitiikan toimeenpano, verkostojen luominen ja ylläpito yhteistyökumppaneihin sekä elinkeinopoliittinen viestintä ja markkinointi. Jatkamme keskustan kehittämistä keskustakortteleiden elävöittämiseksi ja kaupallisen vetovoiman vahvistamiseksi. Kaupunki jatkaa neuvonta-, sekä kehittämis- ja hankepalvelujen ostamista kehitysyritys Posintra Oy:ltä voimassa olevan sopimuksen puitteissa vuoteen 2020.

Matkailu- ja markkinointiyksikössä toiminnan painopisteet ovat elinkeino- ja kilpailukykyohjelman mukaisesti uusien asukkaiden ja yritysten houkuttelussa aktiivisella markkinoinnilla sekä matkailussa kasvun hakemisessa kansainvälisiltä markkinoilta. Erityisiä teemoja ovat Suomi 100 -juhlavuosi, käynnistyvät elokuvatuotannot sekä energiatehokkuus osana kaupunkimarkkinointia. Kehittämistarpeet liittyvät erityisesti matkailun sähköisen kaupankäynnin edistämiseen, jota on pitkäjänteisesti tehty muiden alueorganisaatioiden kanssa.

Kaupunkisuunnittelu

Kaavoitus on keskeinen kaupungin kehittämisen ja ympäristöpolitiikan väline. Hyvä suunnittelu tuottaa vetovoimaista ympäristöä kaupungin asukkaille ja yrittäjille. Kaupunkisuunnittelu vastaa asema- ja yleiskaavojen laatimisesta, rakentamisen ohjauksesta ja kaupunkikuvasta. Vuonna 2017 kaavoitus keskittyy aiempaa enemmän kaupunkirakenteen tiivistämiseen.

Riittävä tonttivaranto mahdollistaa kaupungin väkiluvun selkeän kasvun. Se myös edistää elinkeinoelämän kilpailukykyä. Kaupunkirakenteen tiivistäminen on kaupungin talouden kannalta edullista, lisää energiatehokkuutta ja alentaa kasvihuonepäästöjä.

Asemakaavoja ja niiden muutoksia tehdään aiempaa enemmän kumppanuuskaavoina, kiinteistönomistajien ja toteuttajatahojen kanssa. Kumppanuuskaavoitus edistää myös alueiden nopeaa toteuttamista. Tietoteknisten menetelmien kehittäminen lisää sekin kaavoituksen tehokkuutta ja lyhentää laadinta-aikoja.

Porvoossa on vireillä yli 60 asemakaavaa tai asemakaavan muutosta. Niitä tehdään kaupungin strategian viitoittamassa järjestyksessä.

Maapolitiikka

Yleisen taloustilanteen lievä paraneminen lisää tonttikysyntää, johon pitää pystyä vastaamaan. Asuntorakentamisessa on nähtävissä trendi kaupungistumiseen sekä pyrkimys

turhien asuineliöiden karsimiseen, mikä johtaa pienempiin asuntokokoihin sekä kerrostalo- että pientalorakentamisessa. Resursseja suunnataan maan hankinnan lisäämiseen. Tonttimarkkinointi on edelleen kaupunkimarkkinoinnin keskeinen sisältö. Uusien sähköisten työkalujen käyttöönottoa tehostetaan ja hyödynnetään myös tonttimarkkinoinnissa.

Pohjakarttoja saatetaan ajan tasalle kaavoitusohjelman mukaisilla alueilla sekä täydennysrakentamisen tarpeisiin kaupungin keskeisillä alueilla. Laaditaan pohjakartoitusohjelma vuosille 2018–2021 maankäytön toteuttamissuunnitelman perusteella.

Kuntatekniikka

Kuntatekniikka on ottanut käyttöön palvelutuotannon kustannustehokkuutta, tuottavuutta ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia parantavan asiakkuuden hallintajärjestelmän (CRM). Kuntatekniikassa järjestelmää on tarkoitus hyödyntää ottamalla käyttöön FIELD SERVICE-palvelu, jossa mm. kuntalaisilta tulleet palvelupyynnöt voidaan välittää suoraan työntekijälle, joka voi ilmoittaa työn valmistumisesta kuntalaiselle.

Henkilöstön rekrytoinnissa ja lisäkoulutuksessa painotetaan koulutuksen tuomaa monikäyttöisyyttä. Konsulttityötä joudutaan jatkossa tilaamaan enemmän erikoissuunnittelun määrän kasvaessa (mm. koskien hulevesiä ja geotekniikkaa). Työyhteisön hyvinvointiin panostetaan ja painotetaan varhaista puuttumista epäkohtiin.

Talousarviovuonna jatketaan keskusta-alueen esteettömyys- ja kiveystöitä sekä liikenneturvallisuustoimenpiteitä. Mannerheiminkadun kevyenliikenteen väylää sekä valaistusta uusitaan. Valaistuksen osalta myös jouluvalaistuksen uusiminen aloitetaan. Itä-rannan tukimuuri ”Levinin kellarin” kohdalta uusitaan, Länsirannan alueen ruoppaukset voidaan aloittaa, jos ruoppauslupa myönnetään, vierasvenesataman siirtoa Länsirannalle valmistellaan, perusparannuksissa painotetaan asfalttipinnoitteiden kunnostamista.

Suunnitelmakauden painopisteitä kuntatekniikassa ovat kevyenliikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantaminen, yleisen liikenneturvallisuuden parantaminen, työttehokkuuden parantaminen ICT-järjestelmien sekä henkilöstön koulutustason noston ja esimieskoulutuksen avulla.

Korkein hallinto-oikeus on hylännyt Porvoon kaupungin valituksen koskien Mätäjärven vanhan kaatopaikka-alueen kunnostamisvelvoitetta. Kaupunki on veloitettu kunnostamaan alueen aluehallintoviraston määräämälle tasolle. Kaupungille aiheutuvat kustannukset selviävät laadittavan kunnostamissuunnitelman perusteella.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Energiatehokas yhdyskuntarakenne, uusista omakotitaloista kaava-alueille rakennettävien osuus: vähintään 75 %
- Turvataan tonttituotannon edellytyksiä lisäämällä kaupungin maanomistusta yleispiirteisten kaavojen mukaisilla kasvusuunnilla: vähintään 35 ha
- Ylläpidetään kerros- ja rivitalotonttien osalta asuntopoliittisen ohjelman mukaista tonttivarantoa: vähintään 20 000 k-m²
- Tarjotaan rakennettavaksi vähintään 100 omakotitonttia

Muut toiminnan tavoitteet:

- Hyvinvoinnin lisäämiseksi toteutamme esteettömiä ja viihtyisiä asuinalueita
- Parannamme kuntatekniikan kustannustietoutta kehittämällä jälkiseurantaa
- Joukkoliikenteen tukea kohdennetaan voimakkaammin paikallisen liikkuksen tukemiseen
- Pidetään aktiivisesti yhteyttä muihin verrokkikuntiin sekä Kuntaliittoon hyväksi todettujen käytäntöjen löytämiseksi

Lupa- ja valvonta-asiat**Rakennusvalvonta**

Rakennusvalvonta toimii rakennusvalvontaviranomaisena rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisuudessa. Pääasiallinen tehtävä on rakennuslupien myöntäminen ja valvonta. Rakennusvalvonta panostaa yhä enemmän rakentamisen ohjaamiseen koska suurin hyöty lopputuloksen kannalta saadaan ohjauksen kautta. Rakennusjärjestys uudistetaan yhteistyössä kaupunkikehityksen kanssa talousarviovuoden aikana lakimuutosten sekä määräaikaisten suunnittelutarvealueiden päivittämisen johdosta. Ennakoivaa laadunohjausta jatketaan.

Sähköistä arkistointia koskeva projekti jatkuu vuoteen 2020 mikä parantaa ja helpottaa asiakaspalvelua tulevaisuudessa.

Rakennetun ympäristön valvonta jatkuu ja sitä tehostetaan.

Ympäristönsuojelu

Toimintavuoteen lähdetään tavoitteena ylläpitää ja kehittää edelleen palvelukykyä resursien kannalta haastavassa tilanteessa. Tietotekniikan sovellutuksista odotetaan uusia apu-

välineitä. Sito-Gis paikkatieto, Lupapiste ja CRM-palautejärjestelmä ovat jo osittain käytössä, mutta edelleen kehityksen alaisia. Internetpalvelun sisällön päivitys jatkuu. Resurssivaje on suurin tietotekniikan ohjelmien kehittämistyön edellyttämässä osaamisessa ja ympäristölupavelvollisten laitosten säännöllisessä valvonnassa.

Toiminnan painopisteenä on ympäristön pilaantumisen estäminen ja valvonnan tehostaminen. Luonnonsuojelussa on Ruskiksen suojelualueen opasterakenteet peruskorjattava. Porvoon luontokoulu muuttaa palvelutarjonnan rakenteen kokeiluluontoisesti kummiluokkatoiminnasta kaikki Porvoon suomen- ja ruotsinkieliset koulut nelosluokkatasolla läpäiseväksi.

Ympäristönsuojelun toiminta kokonaisuudessaan tähtää strategian mukaisesti kestävään ja viihtyisään ja samalla kilpailukykyiseen kaupunkiympäristöön.

Muut toiminnan tavoitteet:

- Rakentamista saaristoalueella helpotetaan Onaksen ja Pellingin osayleiskaavojen tuella

Jätehuolto

Itä-Uudenmaan jätehuolto Oy – Östra Nylands avfallsservice Ab ja Länsi-Uudellamaalla toimiva Rosk'n Roll Oy on päätetty fuusioida, mutta valituksen johdosta fuusio ei vielä ole toteutunut. Fuusion toteutuessa, mahdollisesti vuonna 2017, jätehuoltolautakunta siirtyy pois kaupungin hallinnosta, siihen saakka toiminta on säilytettävä kaupungin talousarviossa.

5.2 Sosiaali- ja terveystoimi

>>> [Määräraha- ja tulotaulukot](#)

>>> [Henkilöstö](#)

>>> [Tunnusluvut](#)

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	18 061 797	18 489 000	17 210 300	16 660 300	16 660 300
Toimintakulut	-164 352 450	-163 210 500	-159 732 600	-160 165 400	-160 165 400
Toimintakate	-146 290 653	-144 721 500	-142 522 300	-143 505 100	-143 505 100

Sosiaali- ja terveystoimen johto

Sosiaali- ja terveystoimien tarve jatkaa edelleen kasvua. Kasvavat asiakasmäärät vaikuttavat koko toimialaan.

Toimialan organisaatio uudistetaan vuoden alusta. Uudistuksen tavoitteena on asiakasläh- töisten palvelukokonaisuuksien kehittäminen hallituksen linjausten mukaisesti. Organisaatiouudistuksessa muodostetaan lasten ja perheiden, aikuisten sekä vanhus- ja vammais- palveluiden kokonaisuudet. Kokonaisuuksissa yhdistetään terveys- ja sosiaalipalveluiden prosesseja. Uusien palveluprosessien kehittäminen on talousarviovuoden tärkein painopiste.

Johdon tehtäväalueen toiminnan painopisteenä talousarviovuonna tulevat olemaan sote- uudistuksen valmistelu itäisellä Uudellamaalla ja Uudenmaan sote-kokonaisuuden suunnit- teluun osallistuminen.

Porvoo on mukana kansallisessa ODA- eli Omaha- ja digitaaliset arvopalvelut -hankkeessa. Tavoitteena on mahdollistaa asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen sähköisen asiointi- palvelun ja päätöksentuen avulla, omien hyvinvointiongelmien ratkaiseminen itsenäisesti ja tar- vittaessa integroituen ammattilaisen tukeen.

Porvoo on mukana hallituksen ikääntyneiden ja lapsiperheiden kärkihankkeissa: Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa sekä vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa ja Lapsi- ja perhe- palveluiden muutosohjelmaa.

Sosiaalihuollon valtakunnallisen Kansa-arkiston käyttöönottoa valmistellaan.

Alueellisia hyvinvointierojen kaventamista, ikäihmisten toimintakykyä tuetaan ja syrjäy- mistä ehkäistään edelleen muun muassa Gammelbackan aluekehityshankkeen kautta. Hankkeen onnistuneita toimintatapoja levitetään Kevätkummun alueelle. Lisäksi jatketaan palveluiden kehittämistä yhdessä asiakkaiden kanssa jo palveluiden suunnitteluvaiheessa ja jatketaan yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.

Palvelutuotannon kustannustehokkuutta ja tuottavuutta parannetaan soveltamalla toi- mialan henkilöstölle koulutettuja Lean-menetelmiä. Painopisteenä ovat myös toimialan potilasturvallisuusasioiden kehittäminen sekä henkilöstön sairauspoissaolojen vähen- täminen.

Porvoo oma erilliselvytys osan sote-palveluiden yhtiöittämisestä- selvitys käynnistyi syksyllä 2016. Mikäli asia selvityksen jälkeen etenee, edellyttää se riittävää henkilöstö- ja määräraharesursointia vuonna 2017.

Taloussuunnitelmakauden kehittämistarpeena on organisaatiouudistuksen läpivienti ja uudistuksen muutosjohtamisen tuki.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Asukkaiden hyvinvointierojen kaventaminen: Vähennämme hyvinvoinnin alu- eellisia eroja ja kehitämme kaupungin palveluita yhdessä kolmannen sektorin ja asukkaiden kanssa. Oppilaitosten ja yhdistysten kanssa toteutettavia hank- keita/tapahtumia vähintään 15.
- Kaupungin talouden tervehtyttäminen jatkuu ja tuotamme toimivia ja kustan- nustehokkaita palveluita. Lisäksi asukkaiden hyvinvointierot kaventuvat: Sosi- aali- ja terveystoimien palveluiden yhdistävien palvelukokonaisuuksien kehittäminen. Uusia prosesseja on otettu käyttöön vähintään viisi.

Muut toiminnan tavoitteet:

- Edistämme terveyttä ja hyvinvointia toimialalla: Henkilöstö osallistuu aktiivi- sesti oman työnsä kehittämiseen ja uusien palveluprosessien suunnitteluun. Tuetaan ja laajennetaan henkilöstövetoisia työhyvinvointihankkeita.

Aikuisten palvelut

Uusien asiakaslähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittäminen sekä toiminnan tehostaminen olemassa olevan henkilöstön työtä kehittämällä ovat koko taloussuunnitelmakauden haasteita.

Palveluiden kysynnän kasvu jatkuu. Saatavuuden parantaminen ja asiakkaalle arvoa tuottavan ajan lisääminen, sekä asiakkaiden palveluiden uudelleenmuokkaus asiakasryhmittelyn pohjalta ovat toiminnan painopisteitä. Myös moniammatillinen palvelutarpeen arvio, palveluohjaus ja palveluiden räätälöinti palvelusuunnitelmien/terveys- ja hyvinvointisuunnitelmien avulla sekä sähköisten palveluiden kehittäminen ovat aikuisten palvelukokonaisuuden kehittämisen painopistealueita.

Perustoimeentulotuen maksatus siirtyy Kelaan vuonna 2017. Perustoimeentulotukeen on varattu 940.000 euroa asiakkaiden siirtymäajan toimeentulon turvaksi. Ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki säilyvät sosiaalityön ja -ohjauksen työvälineinä.

Terveyden edistämisen määrärahan vuosille 2016–2018 saaneella LiiKu-toiminnalla kehitämme aikuisten sosiaalista kuntoutusta, jolla lisätään asiakkaiden hyvinvointia sekä mahdollisuuksia palata työelämään.

Asiakkaiden nykyistä laajempi mukaanotto toiminnan suunnitteluun ja yhteistyö asiakkaiden kanssa on välttämätöntä asiakaslähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittämisen onnistumisen kannalta. Asiakasiantuntijaryhmän toimintaa kehitetään ja laajennetaan ja kokemusasiantuntijoiden käyttöä lisätään.

Hankkeista sähköisten palveluiden ja omahoitoa tukevien palveluiden kehittämishanke ODA (omahoito ja digitaaliset arvopalvelut) jatkuu vuonna 2017.

Uudet sähköiset palvelut linkittyvät erityisesti palvelutarpeen arvioon ja palveluohjaukseen sekä omahoidon tukemiseen.

Maahanmuuttajapalveluiden talousarviossa on varauduttu kustannusten kasvuun. Kuntaan sijoitettavien pakolaisten määrää on vuonna 2016 nostettu 25:sta 119:ta. Kustannusten kasvu johtuu henkilöstölisäyksistä, tulkkauskuukustannuksista sekä harkinnan mukaisesta toimeentulotuesta. Vuonna 2017 kuntaan sijoitettavien pakolaisten määrä on 25.

Terveydensuojelun maakuntaudistukseen liittyvä selvitystyö alkaa.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Kaupungin talouden tervehtyttäminen jatkuu, toteutamme toimivan ja kustannustehokkaan palveluverkon. Asukkaiden hyvinvointierot kaventuvat: Sujuvoitamme asiakkaiden prosesseja ja lisäämme asiakkaille arvoa tuottavaa aikaa ja toimintaa. Kaikki keskeiset asiakasprosessit on kuvattu ja niistä vähintään viittä on parannettu Lean-menetelmin.

Muut toiminnan tavoitteet:

- Toiminnan kehittäminen tähtää myös henkilöstön voimavarojen tarkoituksenmukaiseen ja tehokkaaseen käyttöön. Tavoitteena on työhyvinvoinnin paraneminen ja sitä kautta sairauspoissaolojen väheneminen.
- Kaupungin talouden tervehtyttäminen jatkuu, toteutamme toimivan ja kustannustehokkaan palveluverkon. Asukkaiden hyvinvointierot kaventuvat: Sujuvoitamme asiakkaiden prosesseja ja lisäämme asiakkaille arvoa tuottavaa aikaa ja toimintaa. Kaikki keskeiset asiakasprosessit on kuvattu ja niistä vähintään viittä on parannettu Lean-menetelmin.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon kokonaisuuteen kuuluvat sekä sairaanhoidon, että suun terveydenhuollon palveluostot, joiden suurin tuottaja on HUS, sekä ensihoidon ja sairaankuljetuksen ja päivystysostot.

Erikoissairaanhoidon menot muodostavat kolmasosan koko toimialan talousarviosta eli noin 50 miljoonaa euroa. Porvoon sairaalan tuottamien palveluiden osuus on reilu 60 % ja lopun tuottaa pääosin Helsingin seudun yliopistollinen keskussairaala HYKS. HUS tuottaa osan myös suun terveydenhuollon erikoispalveluista, mutta osa ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta.

Vuosittaiset muutokset erikoissairaanhoidon käytössä voivat olla merkittäviä ja menojen vuotuinen kasvu on viime vuosina ollut 4-5 %.

Menojen kasvua on pyritty hillitsemään tehostamalla hoitoketjuja ja seurantaa. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä on viime vuosina kehitetty erilaisissa hankkeissa. Tavoitteena ovat sujuvat, asiakaslähtöiset hoitoprosessit.

Ensihoito ja sairaankuljetus, sekä yhteispäivystys ovat myös erikoissairaanhoidon järjestämisvastuuseen kuuluvaa palvelua. Palvelu on järjestetty alueellisesti itäisellä Uudellamaalla, mikä mahdollistaa resurssien joustavan käytön. Yhteispäivystyksen menot ovat kasvaneet voimakkaasti sen jälkeen, kun järjestämisvastuu siirtyi HUS:lle. Kustannusten kasvuun ja palveluiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön liittyen vuonna 2016 on aloitettu oma kiirevastaanotto toiminta arkisin klo 18 asti. Porvoon sairaalan yhteispäivystyksen ja terveyskeskuksen kiirevastaanoton yhteistyötä ja työnjakoa kehitetään edelleen vuonna 2017.

Vanhus- ja vammaispalvelut

Palvelujen järjestämisen lähtökohta on, että kotona asutaan mahdollisimman pitkään. Palvelurakenteen muutosta ohjaa Porvoossa vuonna 2014 laadittu hoiva-asumisen selvitys, jota päivitetään säännöllisesti. Pyrimme muuttamaan palvelurakennetta niin, että kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrä nousee, tehostettua palveluasumista lisätään ja vanhainkotihoito palvelumuotona päättyy viimeistään vuonna 2019. Painotamme ennaltaehkäisyä ja hyvinvointia edistäviä palveluita. Tavoitteenamme on, että asiakas siirtyy raskaampien palveluiden piiriin mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa. Keskitetty palveluneuvonta mahdollistaa palveluiden kohdentamisen asiakkaille oikeaan aikaan, paikkaan ja tarpeeseen.

Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuusuudistuksen myötä tehtäväalueen toimintaan tulee muutoksia. Vanhus- ja vammaispalveluihin siirtyy terveystoimen palveluista lääkinällinen kuntoutus, Näsin sairaala sekä geriatriset lääkäripalvelut.

Palvelukokonaisuusuudistuksen yhteydessä Hyvinvointia edistävien palvelujen tuloksikokö muodostuu ikäihmisten palveluohjauksen ja vammaispalvelujen yksiköistä. Molempien yksiköiden toiminnan painopisteenä on kehittää palvelutarpeen arvioinnin menetelmiä. Sen avulla pyritään lisäämään ja parantamaan asiakkaan kokonaisvaltaista palvelutarpeen arviointia sekä yksilöllisten palveluiden saantia. Vammaispalveluissa laaditaan kokonaiskuva monipalveluasiakkaiden profiili- ja kustannustiedosta palvelutarpeen arvioinnin, palvelujen järjestämisen ja myöntämisperusteiden kehittämiseksi. Tämä tukee myös henkilökunnan osaamisen kehittämistä ja parantaa asiakkaiden yhdenvertaista ja tasalaatuista kohtelua. Hyvinvointia edistävissä palveluissa on lisäksi tavoitteena kehittää ikäihmisten ja vammaisten keskitettyä neuvontapalvelua sekä kustannustehokasta palvelutuotantoa yhteistyötahojen kanssa.

Vanhuspalveluiden henkilöstömitoitus laitos- ja palveluasunnoissa pidetään nykyisellä tasolla, laskennallisesti 0,6/asukas. Kotihoidon riittävät resurssit turvataan.

Kotihoidossa teknologian hyödyntäminen jatkuu toiminnanohjauksen, mobiililaitteiden sekä sähkölukkojen ollessa vakiintunut osa toimintaa. Näiden avulla voimme paremmin vastata ikääntyneiden määrän kasvuun sekä työssä jaksamisen haasteisiin. Toiminnallisilla ratkaisuilla pyrimme parantamaan hoidon laatua ja kotihoidon tuottavuutta. Yhdessä ratkaisut muodostavat toimintamallin, joka mahdollistaa kotihoidon nykyresurssien entistä paremman ja asiakaslähtöisemmän hyödyntämisen.

Kehitämme edelleen sijaispoolin käyttöä sekä kotihoidossa että asumispalveluissa. Tavoitteena on vähentää lyhytaikaisten sijaisten tarvetta. Asumispalveluissa suunnitellaan Pääskypellon hoivakotia, jonka käyttöönotto olisi vuonna 2019.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Kehitämme palvelutarpeen arvioinnin menetelmiä sekä kustannustehokasta palvelutuotantoa. Selvitämme 300:n useita vammaispalveluita käyttävän asiakkaan palvelutarvetta. Tavoitteena on tarjota asiakasryhmälle oikea-aikaiset ja oikean laajuiset palvelut.
- Lisäämme asiakkaalle arvoa tuottavaa aikaa ja toimintaa.

Muut toiminnan tavoitteet:

- Osallistutaan ikääntyneiden kärkihankkeen maakunnalliseen työskentelyyn
- Tehdään väliraportti Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi – Yhdessä enemmän toimenpideohjelmasta valtuustolle syyskuun loppuun mennessä

Lapsi- ja perhepalvelut

Lapsi- ja perhepalveluja kehitetään yhä ennaltaehkäisevämpään suuntaan yhdessä muiden lapsiperheiden parissa toimivien kanssa. Lapsille, nuorille ja perheille kehitetään matalan kynnyksen yhteydenottopisteitä, moniammatillista palvelutarpeen arviointia sekä yhteisiä asiakassuunnitelmia sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Lapsiperheiden palveluohjaus ja perhetyö keskitetään yhteen yksikköön. Perhetyön ja kotipalvelun työntekijöiden työaika kohdentuu nykyistä enemmän asiakastyöhön. Iloa vanhemmuuteen -hankkeessa käynnistynyttä lapsiperheiden vertaistoiminnan koordinaatiota ja Pyydä apua -palvelua kehitetään edelleen. Vertais- ja vapaaehtoistyön koordinaatio keskitetään ennaltaehkäiseviin palveluihin ja nykyistä useampi asiakas osallistuu toimintaan.

Osallistumme maakunnalliseen Lapsi- ja perhepalveluiden LAPE-kärkihankkeen valmisteluun ja palvelujen kehittämiseen. Tavoitteena ovat nykyistä lapsi- ja perhelähtoisemmät, vaikuttavammat, kustannustehokkaammat ja paremmin yhteen sovitettut palvelut. Lapsen etu ja vanhemmuuden tuki ovat ensisijaisia. Painopistettä siirretään varhaiseen tukeen. Näin voidaan vähentää lasten huostaanottoja ja laitoshoittoa ja hillitä kustannusten nousua. Kasvatus- ja perheneuvontaa sekä muita ehkäiseviä palveluja tarjotaan peruspalvelujen yhteydessä, mikä vähentää raskaampien palvelujen tarvetta. Nuoret ja perheet saavat aiempaa varhaisemmassa vaiheessa tukea päihde- ja mielenterveysongelmiin. Pääskytien koululla toteutettavaan Hyvä mieli-parempi koulu-hankeeseen on haettu rahoitusta yhteistyössä sivistystoimen kanssa. Tarkoituksena on tuoda matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita kouluympäristöön.

Eroaville perheille tarjoamme sovinnollisuutta lisäävää ohjausta ja neuvontaa sekä tarvittaessa perhesovittelua tai huoltoriitojen sovittelua yhdessä käräjäoikeuden kanssa. Perheoikeudellisia palveluja kehitetään alueellisena itäisellä Uudellamaalla.

Sijaishuollon tarvetta ja kustannuksia vähennämme kasvattamalla perhehoidon osuutta sekä pitkäaikaisissa sijoituksissa että kriisisijoituksissa. Sijoitettujen nuorten jälkihuollossa kiinnitetään ajoissa huomiota itsenäiseen asumiseen ja koulutus- ja työllistymismahdollisuuksiin. Laitossijoituksen jatkamisen sijasta tarjoamme tuettua itsenäistä asumista.

Alaikäisille turvapaikanhakijoille tarjotaan asumispalveluja asumisyksikkö Nuotasta. Itä-Uudenmaan sosiaalipäivystyksen toimintaa kehitetään uuden tekeillä olevan päivystysuudistuksen mukaisesti.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Ehkäisevän ja varhaisen tuen palvelujen asiakkaiden määrä lisääntyy suhteessa korjaaviin palveluihin vähintään 10 prosenttia.
- Kehitetään vähintään kolme vakiintunutta kokemusasiiantuntija- ja asiakasasiantuntijatoimintaa tai yhteistyömuotoa kolmannen sektorin, yritysten tai oppilaitosten kanssa.
- Ehkäisemme nuorten syrjäytymistä. Alaikäisenä kuntapaikan saaneista maahanmuuttajanuorista vähintään 80 prosenttia on koulutuksessa, työssä tai työllistämistä edistävissä palveluissa.
- Sujuvoitamme asiakkaiden prosesseja ja lisäämme asiakkaille arvoa tuottavaa aikaa ja toimintaa. Kaikki keskeiset asiakasprosessit on kuvattu ja niistä vähintään 50 %:a on parannettu Lean-menetelmin.

5.3 Sivistystoimi

>>> [Määräraha-aulukot](#)

>>> [Henkilöstö](#)

>>> [Tunnusluvut](#)

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	11 650 959	10 782 700	10 938 300	10 938 300	10 938 300
Toimintakulut	-113 103 005	-113 244 700	-115 479 400	-115 429 400	-115 429 400
Toimintakate	-101 452 046	-102 462 000	-104 541 100	-104 491 100	-104 491 100

Sivistystoimen johto

Sivistystoimen painopisteet toiminnassa ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen, nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja asiakkaiden osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen.

Sivistystoimen palveluverkkokokonaisuudesta valmistuneen verkkoselvityksen vuoden 2017 toimenpiteet pannaan täytäntöön ja seuraavien vuosien toimenpiteiden osalta käynnistetään jatkovalmistelu.

Sivistystoimen johdon toimintaa kehitetään edelleen niin että tehtäväalueen hallinnollinen ja taloudellinen toiminta tukee toimialan palvelutuotantoa. Kehitämme edelleen sähköisiä palvelumuotoja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti ja koulutamme henkilökuntaamme tässä.

Tuemme ja ohjaamme sivistystoimen henkilöstön työhyvinvointitoimintaa ja kannustamme työyksiköitä työhyvinvointia edistävien toimintojen toteuttamiseen. Seuraamme säännöllisesti työtapaturmien kehittymistä ja toimenpiteiden laatimista työtapaturmien vähentämiseksi. Jatkamme henkilökunnalle säännöllistä tiedottamista ajankohtaisista asioista.

Panostamme edelleen toimialan kehittämistyön koordinointiin ja hallinointiin. Lisäämme osallisuutta kuulemalla asiakkaiden näkemyksiä toiminnasta ja palveluiden kehittämistarpeista. Yksiköiden langattomien verkkojen rakentaminen jatkuu ja tukee digitaalista oppimista joka on yksi hallituksen kärkihankkeista.

Nuorisotakuun toteutumisen edistäminen, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen ja toteutumisen seuranta sekä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmatyöhön osallistuminen ovat keskeisiä toimintasisältöjä.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutus, vähintään 10 toimenpite-ehdotuksen toteuttamisen käynnistäminen
- Asiakkaat osallistuvat palveluiden arviointiin ja kehittämiseen, vähintään neljä osallistavaa toimenpidettä

Muut toiminnan tavoitteet:

- Hyvinvointitietojen käyttö toiminnassa
- Sivistysverkkoselvityksen toimeenpanovaihe käynnistetään

Suomenkieliset koulutuspalvelut

Kouluverkko uudistuu, kun Kevätkummun koulu valmistuu osana alueen palvelukeskusta syyskuussa vuonna 2017. Lisäksi tavoitteena on tarkastella kouluverkkoa ja sen kehittämistä jatkuvasti, siten että huomioidaan uuden opetussuunnitelman vaatimukset oppimisympäristölle ja kaupungin eri alueiden palveluille. Tavoitteena on myös löytää vaihtoehtoisia tilaratkaisuja, joilla oppimisympäristöjä kehitetään.

Talousarviovuonna 2017 suomenkielisissä koulutuspalveluissa oppilasmäärän ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrän kasvu lisää tarvetta tukiopetukseen, erityisopetukseen sekä koulunkäyntiohjaaja- ja muiden oppilashuoltopalveluihin. Maahanmuuttajataustaisten lasten määrän kasvu ja opetuksen lisäys on huomioitu talousarviossa.

Linnankosken lukion aloituspaikkoja lisätään lukion remontin valmistuttua noin 15-20 opiskelijalla. Remontin on arvioitu valmistuvan syyslukukauden 2018-2019 alkuun mennessä. Tämä vaikuttaa lukuvuoden 2018-2019 opiskelijamääriin ja vuoden 2018 talousarvioon. Vuonna 2017 tarvitaan lisäresursointia ryhmien jakoon, sillä väistötilat ovat kooltaan liian pieniä lukion ryhmille.

Talousarviovuonna 2017 jatkamme esi-, perus- ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmatyötä (OPS2016), ylioppilaskirjoitusten sähköistymisen käyttöönottoa, lukion ja perusopetuksen erityisopetusjärjestelyjen uudistamista, koulujen langattomien tietoverkko yhteyksien toteuttamista sekä opetusmateriaalien uudistamista. Koulutuksenjärjestäjän paikallisessa kehittämissuunnitelmassa vuosille 2015–2017 olemme kuvanneet oppimiseen, henkilöstön osaamiseen, kestävään hyvinvoinnin ja johtamisen kehittämiseen liittyviä tavoitteita. Tavoitteet on priorisoitu ja kehittämiskohteet on valittu kyseisille vuosille erikseen.

Koulutuspalveluiden toiminnan kehittäminen etenee uusitun esi-, perus-, lukio- ja valmistavan opetuksen opetussuunnitelmien mukaisesti. Painopisteenä on varmistaa riittävät toiminnot, että uudistuksen läpivienti onnistuu. Suomi 100 vuotta huomioidaan toiminnassa.

Kehittämistoiminnassa painopisteenä on uuden opetussuunnitelman jalkauttamiseen liittyvät toimenpiteet. Talousarvioon on sisällytetty määrärahoja, joilla voidaan kyseinen tavoite toteuttaa sekä kehittämishankkeita, joilla voidaan varmistaa opettajien mahdollisuudet lisätä osaamista kyseisen tavoitteen toteuttamiseksi. Osa tästä toiminnasta on suunniteltu rahoitettavan mahdollisten ulkopuolisen hankerahoituksen avulla.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Vähintään 99 % ikäluokasta saa perusopetuksen jälkeen jatko-opiskelupaikan.
- Vähintään 90 % lukion kolmannen vuoden opiskelijoista suorittaa hyväksytysti ylioppilastutkinnon.

Muut toiminnan tavoitteet:

- Toimipisteiden määrää tarkistetaan kouluverkkoselvityksen mukaisesti.
- Uuden lukio- perus ja esiopetuksen opetussuunnitelman käyttöönottoa jatketaan ja opetussuunnitelma otetaan käyttöön myös yläluokilla syksystä 2017
- Opetuksen digitalisointia jatketaan suunnitelmallisesti
- Suomi 100 vuotta huomioidaan painopisteenä ja ilmiönä kaikissa oppilaitoksissa.

Ruotsinkieliset koulutuspalvelut

Kun Kevätkummun koulu saa uusia kiinteistöjä syksyllä 2017 koulun oppilaaksiottoalue laajenee niin, että se tulee käsittämään myös nykyisen Kråkö skolan oppilaaksiottoalueen. Länsipuolen uusien koulujen suunnittelu jatkuu. Uusien koulujen valmistuttua (Tolkis skola ja Näse skola) ne ottavat myös vastaan oppilaita nykyisten koulujen, Gammelbacka skolan, Saxby skolan, Näse skolan och Strömborgska skolanin oppilaaksiottoalueilta. Tämä toteutuu suunnitelmien mukaan vuosina 2018 ja 2019. Lukuvuonna 2019–2020 ruotsinkieliset koulutuspalvelut on näillä toimenpiteillä luopunut seitsemästä koulukiinteistöstä, joissa tänä päivänä on ongelmia sisäilman ja oppimisympäristön laadussa. Tässä kouluverkossa keskiarvo koulukohtaisesta oppilasmäärästä ylittää juuri 190.

Peruskoulun yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteita uusittiin, mikä tarkoittaa, että uusi kunnallinen opetussuunnitelma laadittiin niin, että se tulee voimaan 1.8.2016 alkaen. Opetussuunnitelman uuden tuntijaon mukaan oppilaiden opetustuntien määrä vähennee asteittain, mikä on huomioitu vuosien 2017–19 talousarvion laadinnassa.

Uusi opetussuunnitelma painottaa suurempaa osallistumista, opetusta suuremmissa kokonaisuuksissa, ja siinä on kyse muuttuneesta näkemyksestä koskien oppilaiden arviointia. Koulujen henkilökunta tarvitsee tukea tässä ja koulutuspalvelut on laatinut suunnitelman, jossa kerrotaan oppilaiden arviointitavasta. Opetussuunnitelma asettaa myös vaatimuksia opetusympäristöön, mikä puolestaan tarkoittaa panostusta muun muassa IT-laitteisiin ja henkilökunnan koulutukseen.

Kansallinen Osaava-verkosto on tukenut kuntia koulun henkilökunnan jatkokoulutuksessa, mutta se loppuu vuonna 2017. Tämän vuoksi vaaditaan selkeämpiä kunnallisia panostuksia koulun henkilökunnan koulutukseen. Tavoitteena on tehdä tätä yhteistyötä alueellisesti ja yli kielirajojen.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Vähintään 99 % ikäluokasta saa perusopetuksen jälkeen jatko-opiskelupaikan.
- Vähintään 90 % lukion kolmannen vuoden opiskelijoista suorittaa hyväksytysti ylioppilastutkinnon.

Muut toiminnan tavoitteet:

- Toimintapisteiden määrä vähenee
- Kehittää yhteistyössä päivähoidon kanssa uusia tapoja lisätä osallistumista
- Suomi 100 vuotta huomioidaan koulujen toiminnassa
- Neljän ruotsinkielisen lukion välinen yhteistyön syventäminen alueella
- Lovisa, Sibbo, Kotka ja Borgå gymnasiumin yhteistyön syventäminen alueella

Varhaiskasvatuspalvelut

Päiväkotien toiminta- ja oppimisympäristöjä uudistetaan uuden varhaiskasvatus- ja opetus-suunnitelman mukaisesti. Päiväkotien terveellisyys ja turvallisuus lisääntyy merkittävästi, kun Gammelbackan, Mäntykummun ja Toukovuoren uudisrakennuspäiväkodit valmistuvat. Vuorohoito keskitetään Toukovuoren päiväkotiin, jolloin Kartanoniityn ja Kissankulman päiväkodeista voidaan luopua. Peippolan päiväkoti siirtyy vuodeksi väistötiloihin uudisrakentamisen käynnistämiseksi. Suomenkylän päiväkodin saneeraus valmistuu. Vuokratiloista ja muista pienistä tiloista voidaan luopua uudisrakentamisen yhteydessä. Yksityinen päiväkotipalvelu lisääntyy jonkin verran.

Päiväkodeissa henkilöstön ja lasten välisen suhdeluvun muutos otetaan tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan käyttöön päiväkotitiloja uudistettaessa.

Perhetyöresurssia siirretään perhetyön yksikköön sosiaali- ja perhepalveluihin.

Kerhot, jotka ovat osa avoimien varhaiskasvatuspalvelujen toimintaa, on esitetty muutettavan maksuttomiksi syksystä 2017 lähtien. Kerhojen maksuttomuutta kokeillaan vuosina 2017-2019, jonka jälkeen arvioidaan jatkotoimenpiteet.

Asiakasmaksutulot kasvavat 26000 eurolla syksyllä 2016 tehdyn indeksitarkistuksen johdosta.

Kehittämistoiminnassa painopisteenä on tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen esiopetusryhmissä sekä liikkumisen lisääminen kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä. Lisäksi Opetushallitukselta on saatu avustusta Oppivan yhteisön avaimet –hankkeeseen, jonka avulla kehitetään varhaiskasvatuksen pedagogiikan johtamista sekä osallisuuden lisäämistä. Hanke toteutetaan yhteistyössä Laurean, Prakticum ja Touhula-päiväkodin kanssa.

Varhaiskasvatustoiminnan sisällön kehittäminen etenee uusitun esiopetussuunnitelman ja valmistuvan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Suomi 100 vuotta huomioidaan toiminnassa.

Varhaiskasvatuspalveluiden päivähoitoryhmien koko säilyy 1:4/1:7. Uusien tilojen suunnittelussa käytetään suhdelukua 1:8, mutta sen toiminnallisesta käyttöön otosta päätetään erikseen.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Täyttöaste päiväkodeissa on 100 %
- Lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma tehdään 100 %:lle varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista

Muut toiminnan tavoitteet:

- Toimipisteiden määrää vähennetään luopumalla A-asuntojen vuokratiloista, sulkemalla Vaahteramäen päiväkoti ja Perhepaikka Ilona. Lisäksi Kartanoniityn ja Kissankulman päiväkodeista luovutaan, kun vuorohoito keskitetään Toukovuoren päiväkotiin.
- Lasten osallisuuden lisäämiseksi kehitetään uusia toimintamuotoja
- Uusi kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2017
- Suomi 100 vuotta –tapahtumia järjestetään kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa kirjasto, kulttuuri ja taide, liikunta ja urheilu, nuorisotyö ja taiteen perusopetus sisältyvät valtion kärkihankkeisiin. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on vahvistaa lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua taide-, kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin ja turvata palveluiden saatavuus ja saavutettavuus. Kulttuurikasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelman mukaisia palveluja tarjotaan päiväkotijäsenille ja kouluikäisille. Saaduilla avustuksilla toteutetaan kehittämishankkeita, mm. kotouttamista tukevia kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön toimia.

Porvoo panostaa Suomi 100 -juhlavuoteen tuottamalla yhdessä taiteen ammattilaisten, harrastajien, järjestöjen ja yhteisöjen sekä liike-elämän ja naapurikuntien kanssa tapahtumia ja palveluja asukkaille. Kevätkummun koulun ja esikoulun toiminnan rinnalle valmistuvat aluekirjasto, nuorisotila ja liikuntasali.

Porvoon kirjasto, Uudenmaan maakuntakirjasto, kehittää ja pilotoi Uudenmaan kuntien yhteistyönä Koha-tietojärjestelmää, joka otetaan käyttöön Porvoon seudun Porsse-kirjastoissa 2017. Kirjasto osallistuu sivistystoimen tieto- ja viestintäteknologian hankkeiden ja digitaalisten kirjastoaineistojen ja oppimateriaalien hankintojen koordinointiin.

Gammelbackan (2016), Kevätkummun (2017) ja pääkirjaston (2018) omatoimikirjastojen valmistuttua avoinna oloajat laajenevat ja asiakaspalvelu paranee. Kirjastoauton palveluja myydään Sipoon kunnalle.

Kulttuuripalvelut panostavat Taidetehtaan tilojen kehittämiseen monipuolisina, taiteen ammattilaisia ja asukkaita palvelevina toiminta-, harraste-, näyttely- ja tapahtumatiloina. Taiteilijoiden työtilat ja oma näyttelytoiminta keskitetään Taidetehtaalalle. Vuonna 2017 selvitetään onko mahdollista luopua Galleria Kappalaisentalosta ja Porvoon taiteilijatalon residenssistä. Taiteen prosenttiperiaatetta toteutetaan uudisrakentamisessa Porvoon Länsirannan hankkeissa taideohjelman mukaisesti. Taidemuseon tarveselvitys valmistuu.

Liikuntapalvelut panostavat asukkaiden mahdollisuuksiin harrastaa liikuntaa ja ulkoilua ohjatusti tai omatoimisesti tarjoamalla harrastetiloja. Fyysisen aktiivisuuden merkitystä korostetaan ja kaupunkilaisia motivoidaan liikkumaan säännöllisesti. Lasten ja nuorten, erityisryhmien ja varttuneiden palveluihin panostetaan. Seuroille tarjotaan kohtuuhintaiset ja asianmukaiset liikuntapaikat, koulutusta, asiantuntija-apua sekä muuta tukea.

Keskusurheilukentän peruskorjaus ja laajennussuunnitelma laaditaan. Suistohallin kamppailulajien korvaavat tilat selvitetään.

Nuorisopalvelut kehittävät nuorten tieto-, ohjaus- ja neuvontapalveluita yhteistyössä verkoston kanssa ja koordinoivat Ohjaamon (koppari.fi) matalan kynnyksen palvelupisteen toimintaa laajana viranomaisyhteistyönä. Nuorisotakuuta viedään yhteisötakuun suuntaan. Lasten, nuorten ja perheiden palveluja tarjoavien tahojen yhteistyötä kehitetään ja syvennetään eri hallintokuntien välillä.

Taiteen perusopetusta vahvistetaan alueella lisäämällä yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua teatteritaiteen perusopetukseen yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa. Suomen- ja ruotsinkielistä teatteritaiteen perusopetusta kehitetään yhteistyösopimuksin 3. sektorin kanssa ja tukimuotoja tarkistetaan.

Vapaan sivistystyön alueellinen oppilaitos, kansalaisopisto KoMbi järjestää opetuspalveluja työikäisille, senioreille ja maahanmuuttajille sekä omana perustoimintana että poikkihallinnollisin hankkein. Kurssitarjontaa kehitetään säännöllisesti, jotta se vastaa työelämän ja vapaa-ajan tarpeita.

Strategiset sitovat tavoitteet:

- Vahvistamme lasten ja nuorten tasavertaisia mahdollisuuksia osallistua kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin. Lasten ja nuorten palvelujen osuus 60 % toiminnasta, aikuisten 25 % ja ikäihmisten 15 %
- Lisäämme asukkaiden kuulemistä ja vaikuttamismahdollisuuksia verkossa (4 asukaskyselyä) ja tapaamisissa (2 kulttuuri- ja liikuntafoorumia)

Muut toiminnan tavoitteet:

- Tarjoamme kaikenikäisille laadukkaita kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluita ja nuorille tieto-, ohjaus- ja neuvontapalveluita
- Tiivistämme yhteistyötä 3. sektorin kanssa yhteistyösopimuksin
- Parannamme palveluja omatoimikirjaston ja Koha-tietojärjestelmän avulla
- Osallistumme Suomi 100 -juhlavuoden suunnitteluun ja toteutukseen ja koordinoimme tapahtumia ja tiedotamme niistä

5.4 Itä-Uudenmaan Pelastuslaitos

>>>> [Määräraha-aulukot](#)

>>> [Henkilöstö](#)

>>> [Tunnusluvut](#)

	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	14 596 946	14 447 400	14 039 500	14 039 500	14 039 500
Toimintakulut	-13 737 305	-13 968 500	-13 683 900	-13 683 900	-13 683 900
Toimintakate	859 641	478 900	355 600	355 600	355 600

Sisäministeriön hyväksymässä pelastustoimen strategiassa 2025 on määritelty keskeiset toimintalinjat, joiden avulla pelastustoimi vastaa sille asetettuihin vaatimuksiin. Hyväksytyt strategian mukaisesti pelastuslaitosten tulee omalla toiminnallaan vähentää onnettomuuksia osallistamalla siviilivalmiuden ylläpitoon ja kehittämiseen, rajoittaa onnettomuuksien seurauksia kaikissa oloissa hyödyntämällä yhteiskunnassa pelastustoimen valmiutta nykyistä laajemmin sekä tuottaa terveydenhuollon kanssa sovittuja ensivaste- ja ensihoitopalveluja.

Pelastuslain edellyttämän palvelutuotannon ylläpitämisessä ydintoiminnot muodostuvat riskienhallinnan, pelastustoiminnan, öljyntorjunnan sekä tilannekeskuksen toiminnoista. Pelastuslaissa todettujen tehtävien lisäksi pelastustoimi hoitaa muuhun lainsäädäntöön ja tehtyihin sopimuksiin perustuvia tehtäviä, joista merkittävimmät ovat öljy- ja muiden ympäristövahinkojen torjuntaa koskevat tehtävät sekä vaarallisia aineita koskevat valvontatehtävät.

Pelastuslaitoksen tuottamien pelastustoimen palvelujen alueellinen saatavuus ja taso on määritelty yksityiskohtaisemmin pelastusalueen 2015–2018 palvelutasopäätöksessä, joka on laadittu yhteistyössä sopijakuntien kanssa.

Lisäksi pelastuslaitos vastaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin, Porvoon sairaanhoitoalueen ja pelastuslaitoksen välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti ensihoidon palvelutuotannon toteuttamisesta Porvoon sairaanhoitoalueen kunnissa. Ensihoitopalvelujen taso ja määrä perustuu Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin hyväksymään palvelutasopäätökseen ensihoito- ja ensivastepalvelujen tuottamisesta.

Hallitusohjelman mukaisesti sisäministeriön toimesta pelastustointia uudistetaan valtakunnallisena hankkeena ja uudistus toteutetaan osana maakuntauudistusta samassa aikataulussa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kanssa. Pelastustoimen järjestämisestä Suomessa vastaavat jatkossa samat viisi yliopistollista keskussairaala ylläpitävää maakuntaa, jotka vastaavat ensihoidon järjestämisestä.

Pelastustoimen henkilöstö tulee olemaan järjestämisvastuussa olevan viiden maakunnan palvelulaitoksen palveluksessa. Palvelulaitos vastaa palvelujen tuottamisesta kaikille alueensa maakunnille.

Sisäministeriö valmistelee uudistuksen vaatimat lainsäädäntömuutokset. Pelastustoimen järjestämisestä koskeva esitys on parhaillaan lausuntokierroksella yhtä aikaa sote- ja maakuntauudistusta koskevien lakiesitysten kanssa.

Pelastustoimen uudistukseen liittyvään siirtymäkauden aikana 2017–2018 pelastuslaitos kehittää pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelujen alueellista saatavuutta ja tasoa pelastustoimen ja ensihoidon hyväksytyjen palvelutasopäätösten mukaisesti vuoden 2018 loppuun. Erityistilanteiden hallintaa koskevan valmiuden ylläpitämiseksi toimintaan käytettävien toimitilojen sekä tarvittavien teknisten järjestelmien valmiuksia kehitetään tarpeelliselta osin yhteistyössä kuntien ja eri toimijoiden kanssa.

Pelastuslaitoksen vakituisen, sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön riittävän toimintakyvyn ylläpitämiseksi pelastustoimintaan osallistuvien henkilöiden tietotaitoa kehitetään kohdennetulla koulutuksella alueen uhkien edellyttämällä tavalla. Lisäksi pelastuslaitosten kumppanuusverkoston kehittämistoiminnan tuloksia hyödynnetään pelastuslaitoksen päivittäisessä toiminnassa.

Siirtymäkauden aikana 2017–2018 investoinneissa pitäydytään vanhentuneen ja käytöstä poistettavan kaluston korvaamiseen. Vuosien 2017–2018 aikana selvitetään pelastustoimen kaluston ja kiinteistöjen investointitarve uuden ”Etelä-Suomen pelastuslaitoksen” alueella vuodesta 2019 eteenpäin.

Talousarviovuonna pelastuslaitos osallistuu sisäministeriön valtakunnallisten selvitysryhmien sekä Uudenmaan maakunnan toimintaan uuden ”Etelä-Suomen pelastuslaitoksen” perustamiseksi siten, että uusi laitos aloittaa toimintansa 2019 alusta alkaen. Selvitysryhmien toiminta on tarkoitus aloittaa loppuvuodesta 2016.

6. Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP2015	TA2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	92 538 855	93 150 200	95 339 200	94 939 200	94 939 200
Myyntituotot	25 598 476	26 747 300	27 371 900	27 371 900	27 371 900
Maksutuotot	16 167 341	16 198 000	16 768 000	16 668 000	16 668 000
Tuet ja avustukset	8 639 383	7 349 100	4 805 500	4 505 500	4 505 500
Muut toimintatuotot	42 133 655	42 855 800	46 393 800	46 393 800	46 393 800
Vuokratuotot	34 528 900	34 860 400	38 771 400	38 771 400	38 771 400
Muut toimintatuotot	7 604 755	7 995 400	7 622 400	7 622 400	7 622 400
Valmistus omaan käyttöön	815 204	1 117 300	1 117 300	1 117 300	1 117 300
Toimintakulut	-345 691 614	-347 904 600	-346 291 400	-346 639 900	-346 529 600
Henkilöstökulut	-136 336 202	-135 680 400	-132 417 900	-132 361 100	-132 250 800
Palkat ja palkkiot	-104 883 766	-105 107 300	-104 229 400	-104 186 800	-104 096 300
Henkilösivukulut	-31 452 436	-30 573 100	-28 188 500	-28 174 300	-28 154 500
Eläkekulut	-25 491 541	-24 547 600	-22 851 900	-22 840 900	-22 825 500
Muut henkilösivukulut	-5 960 895	-6 025 500	-5 336 600	-5 333 400	-5 329 000
Palvelujen ostot	-137 851 567	-138 632 300	-139 318 700	-140 477 800	-140 477 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 103 807	-13 476 000	-13 266 000	-13 266 500	-13 266 500
Avustukset	-20 524 738	-21 192 800	-17 647 600	-16 877 600	-16 877 600
Muut toimintakulut	-37 875 299	-38 923 100	-43 641 200	-43 656 900	-43 656 900
Vuokrat	-36 248 193	-37 439 700	-42 113 600	-42 115 900	-42 115 900
Muut toimintakulut	-1 627 106	-1 483 400	-1 527 600	-1 541 000	-1 541 000
Toimintakate	-252 337 555	-253 637 100	-249 834 900	-250 583 400	-250 473 100
Verotulot	221 841 880	223 400 000 *)	219 000 000	223 200 000	226 900 000
Kunnallisvero	187 564 239	192 000 000	186 600 000	190 000 000	193 000 000
Kiinteistövero	16 418 781	16 600 000	16 900 000	17 200 000	17 400 000
Yhteisövero	17 858 860	14 800 000	15 500 000	16 000 000	16 500 000
Valtionosuudet	46 652 250	51 500 000 *)	48 500 000	47 500 000	46 500 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 706 503	1 500 000 *)	1 000 000	800 000	600 000
Korkotuotot	57 540	100 000	100 000	100 000	100 000
Muut rahoitustuotot	2 870 470	2 700 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000
Korkokulut	-1 211 096	-1 200 000	-1 800 000	-2 000 000	-2 200 000
Muut rahoituskulut	-10 411	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Vuosikate	17 863 078	22 762 900	18 665 100	20 916 600	23 526 900
Poistot ja arvonalentumiset				-20 500 000	-20 500 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 849 031	-22 000 000	-20 500 000	-20 500 000	-20 500 000
Tilikauden tulos	-2 985 953	762 900	-1 834 900	416 600	3 026 900
Poistoeron lis.(-) tai väh.(+)	114 600	0	0	0	0
Varausten lis.(-) tai väh.(+)	200 000	0	0	0	0
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)	467 485	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä /alijäämä	-2 203 868	762 900	-1 834 900	416 600	3 026 900

*) ennuste vuodelle 2016

7. Investoinnit

>>> [Hankekohtainen investointiliite](#)

INVESTOINNIT 2017-2023	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Suunn 2018	Suunn 2019	Suunn 2020	Suunn 2021	Suunn 2022	Suunn 2023
KONSERNIHALLINTO									
Menot	-12 238 314	-43 485 000	-44 493 000	-33 982 000	-25 894 000	-18 610 000	-18 871 000	-12 975 000	-11 775 000
Tulot	100 000								
Yhteensä	-12 138 314	-43 485 000	-44 493 000	-33 982 000	-25 894 000	-18 610 000	-18 871 000	-12 975 000	-11 775 000
<i>Konsernijohto</i>									
Menot *)	-5 855 260	-35 974 000	-36 972 000	-26 441 000	-18 350 000	-11 250 000	-11 350 000	-5 450 000	-4 250 000
Tulot									
Yhteensä	-5 855 260	-35 974 000	-36 972 000	-26 441 000	-18 350 000	-11 250 000	-11 350 000	-5 450 000	-4 250 000
<i>Kaupunkikehitys</i>									
Menot	-6 383 054	-7 511 000	-7 521 000	-7 541 000	-7 544 000	-7 360 000	-7 521 000	-7 525 000	-7 525 000
Tulot	100 000								
Yhteensä	-6 283 054	-7 511 000	-7 521 000	-7 541 000	-7 544 000	-7 360 000	-7 521 000	-7 525 000	-7 525 000
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI									
Menot	-228 653	-440 000	-560 000	-410 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Yhteensä	-228 653	-440 000	-560 000	-410 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
SIVISTYSTOIMI									
Menot	-1 330 948	-1 083 000	-2 624 000	-1 818 000	-720 000	-450 000	-1 615 000	-612 000	-921 000
Tulot	145 000	30 000							
Yhteensä	-1 185 948	-1 053 000	-2 624 000	-1 818 000	-720 000	-450 000	-1 615 000	-612 000	-921 000
PELASTUSTOIMI									
Menot	-1 346 292	-1 390 000	-1 287 000	-975 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Tulot	286 749	211 000	332 000	95 000					
Yhteensä	-1 059 543	-1 179 000	-955 000	-880 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
YHTEENSÄ									
Menot *)	-15 144 207	-46 398 000	-48 964 000	-37 185 000	-27 914 000	-20 360 000	-21 786 000	-14 887 000	-13 996 000
Tulot	531 749	241 000	332 000	95 000	0	0	0	0	0
Yhteensä	-14 612 458	-46 157 000	-48 632 000	-37 090 000	-27 914 000	-20 360 000	-21 786 000	-14 887 000	-13 996 000

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat lisäksi jo aloitetut tai vuonna 2017 aloitettavat yli 1 milj. euron hankkeet (kokonaiskustannus).

*) Vuoden 2016 talonrakennusinvestoinneista siirtvyn noin 10 milj.e vuodelle 2017.

Investointiperustelut

Kaupungin investointisuunnitelma laaditaan talonrakennusinvestointien osalta seitsemäksi vuodeksi. Suunnitelmaan sisällytetään kaikki tulevien vuosien investointihankkeet. Investointisuunnitelmaa tarkistetaan ja investointien sisältö, tarve ja kiireellisyys arvioidaan vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Suunnitelmavuosien investointihankkeet ovat alustavia eivätkä ole tae investointihankkeen käynnistämisestä.

Hankesuunnitelmat ja kuntoselvitykset (5050)

Hankesuunnitelmia laaditaan kaikkiin yli 1 000 000 euron talonrakennushankkeisiin. On tärkeää, että voimme laatia hankesuunnitelmat riittävän aikaisessa vaiheessa, jotta investointien kustannusarviot saadaan mahdollisimman tarkoiksi ja toteutusvaihtoehdot vertailtua. Peruskorjauksia ja laajennuksia toteutettaessa selvitämme lisäksi olemassa olevien rakennusten kuntoa ja elinkaarikustannuksia.

Varikko Kaupunginhakaan (5060)

Kaupunki keskittää varikkotoiminnat Kaupunginhakaan vuonna 2019 ja luopuu samalla Suis-tohallin ja Ölstensin varikoista. Keskittäminen edellyttää Kaupunginhan varikon laajentamista ja vanhan 1970-luvulla rakennetun hallin korjaamista ja talotekniikan uusimisen.

Energiansäästöinvestoinnit (5770)

Energiasäästötavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että teemme energiansäästöön tärkeitä investointeja olemassa olevaan kiinteistömassaan. Painopiste investoinneissa on talotekniikassa, kuten esim. ilmanvaihtojärjestelmien lämmöntalteenottolaitteissa ja säätö-automatiikassa. Energiansäästöinvestoinnin myötä kiinteistöjen käyttökustannukset alenevat ja sen myötä myös hallintokuntien maksama käyttövuokra pienenee.

Vanhusten palveluasuntojen kalustaminen (5260)

Pääskypellon uusi palvelutalo toteutetaan samalla konseptilla kuin Johanna-koti ja Touko-vuoren palvelutalo, eli tilat vuokrataan 20 vuoden vuokrasopimuksella. Mikäli Porvoon kaupunki järjestää palvelutalossa hoivapalvelut, tulee irtaimiston hankkiminen tehdä kaupungin toimesta. Uusi palvelutalo valmistuu ARA:n päätöksistä riippuen joko loppuvuonna 2018 tai 2019.

Mäntykummun päiväkotiki (5135)

Mäntykummun uuden päiväkotiki rakennuksen rakennustyöt ovat käynnissä ja uudet tilat valmistuvat toukokuussa 2017. Päiväkodissa on kahdeksan hoitoryhmää. Vanha päiväkotiki rakennus puretaan kesällä 2017.

Koulujen korjaukset (5339) Keskuskoulu, Linnankosken lukio ja Linnajoen koulu

Keskuskoulun viimeisten korjaamatta olevien tilojen korjaukset tehdään kesällä 2017. Linnajoen koulun vanhimman osan ulkoseinissä on kosteusvaurioita ja niiden korjaus käynnistetään 2017. Linnankosken lukion välipohjarakenteissa on todettu mikrobikasvustoa ja niiden korjaaminen käynnistetään vuoden 2017 alkupuolella. Korjaustyön yhteydessä koulun huonetilajako muutetaan siten että koulun oppilasmäärää voidaan hallitessa tulevaisuudessa kasvattaa.

Västra enhetskolan (5419)

Strömborgska skolan, Näse skolan ja Saxby skolanin rakennukset ovat varsin huonossa kunnossa ja niissä esiintyy sisäilmaongelmia. Niiden peruskorjaus ei ole taloudellisesti järkevää. Nykyisistä rakennuksista luovutaan ja koulujen toiminta yhdistetään Västra enhetskolaniksi. Näse skolan toimii väistötiloissa, kunnes uudet tilat valmistuvat. Rakennustyöt käynnistyvät vuonna 2018 ja uudet tilat valmistuvat vuonna 2019.

Tolkis skola (ent.Tolkkisten koulu) (5414)

Tolkis skola ja Gammelbacka skola yhdistetään ja koulu toimii jatkossa Tolkkisten koulun vapautuvissa tiloissa. Muutos edellyttää nykyisen Tolkkisten koulun vanhimpien osien purkamisen, uudemman osan korjaamisen sekä laajentamisen. Koulu suunnitellaan 140 oppilaalle ja koulun yhteyteen sijoitetaan esikoulutiloja.

Grännäs skola (5402)

Grännäsin koulun oppilasmäärä on kasvussa ja opetustilojen lisätilojen rakentaminen on näin ollen tarpeellista. Liikuntasalirakennus ja osa 1950-luvulla rakennetusta rakennuksesta puretaan ja korvataan uudisrakennuksella. Rakennustyöt käynnistyvät syksyllä 2017 ja uudet tilat valmistuvat vuonna 2018

Gammelbackan päiväkoti (5101, elinkaarihanke)

Päiväkodin rakennustyöt ovat meneillään ja uudet tilat valmistuvat maaliskuussa 2017. Hanke käsittää kuuden ryhmän päiväkodin sekä neuvolatiloja.

Peippolan päiväkoti (5105, elinkaarihanke)

Peippolan uusi päiväkoti korvaa vanhan huonokuntoisen päiväkotirakennuksen. Uudet tilat rakennetaan vanhan päiväkodin paikalle. Päiväkoti muuttaa rakennustyön ajaksi Gammelbackan päiväkodin väistötiloihin kun Gammelbackan päiväkoti valmistuu. Uudessa päiväkodissa on kuusi hoitoryhmää ja se valmistuu huhtikuussa 2018.

Toukokuoren päiväkoti (5142, elinkaarihanke)

Toukokuoren uuden päiväkodin rakennustyöt käynnistyvät marraskuussa 2016 ja päiväkoti valmistuu joulukuussa 2017. Päiväkodissa on kuusi hoitoryhmää ja kaupungin järjestämä lasten yöhoito.

Tolkkisten koulu (5413, elinkaarihanke)

Tolkkisten koulun rakennustyöt käynnistyvät keväällä 2017 ja koulu valmistuu kesällä 2018. Koulu on kaksisarjainen suomenkielinen koulu 240 oppilaalle. Lisäksi on kaksi esiopetustilaa 42 oppilaalle.

Kevätkummun koulu ja Vårberga skola (5326, elinkaarihanke)

Koulun rakennustyö on käynnissä ja valmistuu syyskuussa 2017. Rakennuksessa on 2,5 sarjainen suomenkielinen koulu 300 oppilaalle ja yksi sarjainen ruotsinkielinen koulu 120 oppilaalle. Rakennuksessa on lisäksi esiopetustiloja, kirjastotiloja sekä nuorisotiloja.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat jo aloitetut tai vuonna 2017 aloitettavat kokonaiskustannuksiltaan yli 1 miljoonan euron hankkeet

	Kustannusarvio 1000 e	TA 2017 1000 e
TALONRAKENNUS		
Varikko Kaupunginhaka	-3 000	-100
Mäntykummun päiväkoti	-7 460	-3 960
Västra enhetskolan	-18 000	-600
Tolkis skola	-3 250	-250
Grännäs skola	-4 400	-2 000
Koulujen korjaustyöt (Lilu, keskuskoulu)	-13 200	-6 000
Elinkaarihankkeet		
Gammelbackan päiväkoti	-6 041	-1 441
Peippolan päiväkoti	-5 473	-3 515
Toukokuoren päiväkoti	-6 048	-4 548
Tolkkisten koulu	-8 367	-4 824
Kevätkummun koulu ja Vårberga skola	-16 984	-8 684
LIIKUNTATOIMEN MAANRAKENNUS		
Keskusurheilukentän peruskorjaus ja katsomo	-1 310	-1 062

8. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Suunn 2018	Suunn 2019
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	17 863 077	22 762 900	18 665 100	20 916 600	23 526 900
Tulorahoituksen korjauserät	-4 527 963	-5 955 000	-5 945 000	-5 945 000	-5 945 000
YHTEENSÄ	13 335 114	16 807 900	12 720 100	14 971 600	17 581 900
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-15 144 208	-36 396 000	-48 964 000	-37 185 000	-27 914 000
Rahoitusosuudet invest.menoihin	531 749	241 000	332 000	95 000	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	5 046 732	5 955 000	5 945 000	5 945 000	5 945 000
YHTEENSÄ	-9 565 727	-30 200 000	-42 687 000	-31 145 000	-21 969 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	3 769 387	-13 392 100	-29 966 900	-16 173 400	-4 387 100
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäykset	-214 558				
Antolainasaamisten vähennykset					
YHTEENSÄ	-214 558				
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys *)	22 000 000	25 000 000	54 000 000	43 000 000	32 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 683 405	-22 400 000	-24 000 000	-27 000 000	-27 000 000
YHTEENSÄ	- 683 405	2 600 000	30 000 000	16 000 000	5 000 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET YHTEENSÄ	532 898				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-365 065	2 600 000	30 000 000	16 000 000	5 000 000
RAHAVAROJEN MUUTOS YHTEENSÄ	3 404 322	-10 792 100	33 100	-173 400	612 900

*) ennuste vuodelle 2016

9. Liikelaitokset

Kaupungilla on kolme kunnallista liikelaitosta: Porvoon Vesi, Kuninkaantien työterveys ja Porvoon Tilapalvelut. Liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen talousarviosta. Kaupunginvaltuusto voi asettaa liikelaitokselle taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita.

Liikelaitos	Talousarvio 2017	Valtuuston asettama taloudellinen tavoite vuodelle 2017
Porvoon Vesi	>>> linkki	tuloutus kaupungille 500 000 euroa
Kuninkaantien työterveys	>>> linkki	liikelylijäämän saavuttaminen
Porvoon Tilapalvelut	>>> linkki	korko kaupungille 5 % peruspääomasta

10. Kuntakonserni

Strategiset sitovat tavoitteet	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Porvoon Energiakonsernin tuloutus kaupungille, osinko ja takausprovisio, % liikevaihdosta	3,15 %	3,35 %	3,55 %	3,70 %	3,85 %
Porvoon Energia Oy:n kaukolämmön tuotanto uusiutuvilla polttoaineilla	≥ 85 %	≥ 90 %	≥ 90 %	≥ 90 %	≥ 90 %
Porvoon A-asuntojen käyttöaste (asunnot)	99,43 %	99,66 %	99,66 %	99,66 %	99,66 %

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt ja yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta (tytäryhteisöt) tai joilla on kaupungille huomattava merkitys (osakkuusyhteisöt):

Tytäryhteisöt	Omistus, %
Porvoon Energia Oy - Borgå Energi Ab	100
Porvoon A-asunnot Oy-Borgå A-bostäder Ab	100
Kiinteistö Oy Porvoon Suolapuro	100
Oy EventFactory Oy	100
Oy Porvoo International College Ab	54
Oy Kokonhalli Ab	100
Ab Svartså Vattenverk- Mustijoen Vesilaitos Oy	60
Kiinteistö Oy Peiponaho	100
Kiinteistö Oy Porvoon Sateenkaari – Fast.Ab Borgå Regnbågen	100
Keskinäinen kiinteistö Oy Porvoon Piispantalo	100
Porvoon Seudun Asuntosäätiö - Borgånejdens Bostadsstiftelse	66,7
Kiinteistö Oy Gammelbackan Liikekeskus Oy	100
Eestinmäen Palvelukeskus Oy	61,7

Kuntayhtymät	Omistus, %
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	61,39
Samkommunen för Yrkesutbildning i Östra Nyland	54,08
Kårkulla samkommun	6,48
Eteva kuntayhtymä	5,56
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri-Helsingfors och Nylands s.v.distrikt	3,38
Uudenmaan liitto - Nylands förbund	3,2

Osakkuusyhteisöt	Omistus, %
Asunto Oy Porvoon Kaivokatu 13	42,1
Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy - Östra Nylands Avfallsservice Ab	49
Borgå Folkakademi Ab	37,13
Asunto Oy Kalevanväylä	29,42
Posintra Oy	36,23

Suunnitellut muutokset kuntakonsernissa:

- Koy Peiponaho ja Koy Sateenkaari sulautumissuunnitelma A-asunnot Oy:öön
- Uudet perustettavat yhtiöt: As Oy Edelfeltinbulevardi 23 ja As Oy Auratie 10
- Rosk ´n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy:n fuusion arvioidaan toteutuvan vuonna 2017, fuusioidun yhtiön nimeksi tulee Rosk ´n Roll Oy Ab